

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www.vrifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, vrifbih@vrifbih.ba.

**IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA BUDŽETA
UNSKO-SANSKOG KANTONA
ZA 2012. GODINU**

Broj: 04-02/13

Sarajevo, maj 2013. godine

**PREDSJEDAVAJUĆEM SKUPŠTINE UNSKO-SANSKOG KANTONA
PREMIJERU VLADE UNSKO-SANSKOG KANTONA
MINISTRU FINANSIJA UNSKO-SANSKOG KANTONA**

NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Predmet revizije

Izvršili smo reviziju Konsolidovanih finansijskih izvještaja Budžeta Unsko-sanskog kantona 2012. godinu (bilansa stanja na dan 31. decembar 2012. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvještaja o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan), te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Unsko-sanskog kantona odgovorno je za izradu i fer prezentaciju Konsolidovanih finansijskih izvještaja u skladu sa posebnim propisima u Federaciji BiH o računovodstvu i finansijskom obavještavanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed korupcije i prevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je odgovorno za usklađenost poslovanja kanton sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o Konsolidovanim finansijskim izvještajima na osnovu provedene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH ("Službene novine FBiH" broj 22/06), Okviru međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija – ISSAI, Okvir u BiH ("Službeni glasnik BiH" broj: 38/11 i "Službene novine FBiH" broj: 30/11) i kodeksom profesionalne etike revizora. Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe, uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Osnov za izražavanje mišljenja:

1. Nisu poštivane odredbe Zakona o budžetima u FBiH kod planiranja, donošenja i izvršenja Budžeta i izvještavanja. Obzirom da je Budžet usvojen bez realnog uravnoteženja tako da ukupni prihodi i primici pokrivaju ukupne rashode i izdatke, niti je tokom godine vršeno usaglašavanje rashoda sa ostvarenim prihodima. Navedeno je imalo za posljedicu trošenje iznad raspoloživih sredstava za 12.402.493 KM, što je objavljeni deficit tekuće godine, a po reviziji utvrđen veći, (tačka 4.3. Izvještaja);
2. Finansijski rezultat za 2012. godinu deficit objavljen u iznosu od 12.402.493 KM nije tačan, jer smo revizijom utvrdili da je veći za 1.581.137 KM, što je posljedica neevidentiranih zakonskih obaveza iz 2012. godine za budžetske korisnike (Ministarstvo

zdravstva i socijalne politike, Ministarstvo za boračka pitanja, Institucije obrazovanja i drugi). Isti nisu evidentirani na poziciji rashoda i izdataka a niti na poziciji obaveza u trenutku nastanka istih, zbog čega je i akumulirani deficit od 25.330.587 KM veći za 1.581.137 KM, (tačke: 4.5.3., 4.7 i 4.8.5 Izvještaja);

3. Suprotno Zakonu o budžetima u FBiH, Uredbi o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH, odnosno načelu priznavanja obaveza/ izdataka u momentu nastanka istih, u revidiranoj godini evidentirani su rashodi i izdaci u iznosu od najmanje 1.389.920 KM iz 2011. godine, (tačke: 4.5.3 i 4.7. Izvještaja);
4. Iskazana vrijednost stalnih sredstava u finansijskim izvještajima nije pouzdana i ne može se potvrditi kao tačna, jer nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem a time i raspolaganje ovom imovinom, što je zakonska obaveza. Isto tako imovina je podcijenjena, jer nije vršen obračun amortizacije za sva iskazana stalna sredstva u upotrebi, čime nije postupljeno u skladu sa računovodstvenim propisima, (tačke: 4.8 i 4.8.1. Izvještaja);
5. Ne možemo potvrditi tačnost iskazanih potraživanja u finansijskim izvještajima zbog neevidentiranja potraživanja po osnovu koncesija u iznosu od 1.239.292 KM, niti je vršeno procjenjivanje sa aspekta naplativosti ostalih potraživanja u skladu sa računovodstvenim propisima, (tačke: 4.4 i 4.7.3 Izvještaja);
6. Nisu dosljedno primjenjene odredbe Zakona o javnim nabavkama BiH prilikom izbora najpovoljnijeg dobavljača kod Ministarstva unutrašnjih poslova i Ureda za zajedničke poslove, (tačka: 4.5.5 Izvještaja).

Negativno mišljenje

Po našem mišljenju, zbog efekata koje na finansijske izvještaje imaju i mogu imati stavke navedene u prethodnim tačkama, Godišnji finansijski izvještaj Budžeta Unsko-sanskog kantona ne prikazuje istinito i objektivno, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2012. godine, rezultate poslovanja i izvršenja budžeta, za godinu koja se završava na taj dan u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja odnosno Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Finansijsko poslovanje Unsko-sanskog kantona u toku 2012. godine nije bilo u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Bez daljne kvalifikacije našeg mišljenja, skrećemo pažnju na:

- Prema pregledu primljenih a neizvršenih sudskih rješenja na teret Budžeta Kantona na dan 31.12.2012. godine obaveze po ovom osnovu su 53.156.599 KM za 8.239 predmeta, bez uključenih sudskih troškova i zateznih kamata. Sudski sporovi se većim dijelom odnose na prava iz radnog odnosa. Imajući u vidu da odlaganje izmirenja ovih obaveza ima za posljedicu obračun i plaćanje zateznih kamata, isti će rezultirati povećanjem ukupnih troškova budžeta u narednom periodu (tačka 4.9. Izvještaja).

Sarajevo, 26.04.2013. godine

Zamjenik generalnog revizora
Branko Kolobarić, dipl. oec.

Generalni revizor
Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

SADRŽAJ

1.	UVOD	1
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	1
3.	REZIME DATIH PREPORUKA.....	2
4.	NALAZI I PREPORUKE	3
4.1	Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja.....	3
4.2	Sistem internih kontrola	4
4.3	Budžet za 2012. godinu.....	5
4.4	Prihodi i primici.....	7
4.5	Rashodi i izdaci	9
4.5.1	Plaće, naknade i doprinosi	10
4.5.2	Izdaci za materijal i usluge	11
4.5.3	Transferi.....	13
4.5.4	Tekuća rezerva.....	15
4.5.5	Nabavke, kapitalni izdaci i primjena Zakona o javnim nabavkama BiH	15
4.6	Finansijski rezultat.....	16
4.7	Godišnji popis na dan 31.12.2012. godine.....	17
4.7.1	Stalna sredstva	18
4.7.2	Novčana sredstva.....	20
4.7.3	Kratkoročna potraživanja	21
4.7.4	Dugoročni plasmani.....	22
4.7.5	Kratkoročne obaveze i kratkoročna razgraničenja	22
4.7.6	Dugoročne obaveze	24
4.8	Ostali bitni nalazi.....	24
4.9	Događaji nakon datum bilansa	25
5.	KOMENTAR.....	25

IZVJEŠTAJ
O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
BUDŽETA UNSKO-SANSKOG KANTONA ZA 2012. GODINU

1. UVOD

Unsko-sanski kanton (u daljem tekstu: Kanton), kao federalna jedinica FBiH uspostavljen je Ustavom FBiH, Zakonom o federalnim jedinicama i Ustavom Unsko-sanskog kantona, koji svoje nadležnosti obavlja putem Skupštine i Vlade.

Kanton ima sve nadležnosti koje nisu Ustavom FBiH izričito povjerene federalnoj vlasti ili koje nisu Ustavom Federacije utvrđene kao zajedničke nadležnosti Federacije i Kantona.

Kanton je nadležan za: uspostavljanje i nadziranje policijskih snaga, koje će imati jedinstvene federalne uniforme s kantonalnim oznakama, utvrđivanje obrazovne politike, uključujući donošenje propisa o obrazovanju i osiguranje obrazovanja, utvrđivanje i provođenje kulturne politike, utvrđivanje stambene politike, uključujući donošenje propisa koji se tiču uređivanja i izgradnje stambenih objekata, utvrđivanje politike koja se tiče reguliranja i osiguranja javnih službi, donošenje propisa o korištenju lokalnog zemljišta, uključujući zoniranje, donošenje propisa o unapređivanju lokalnog poslovanja i dobrotvornih aktivnosti, donošenje propisa o lokalnim postrojenjima za proizvodnju energije i osiguranje njihove dostupnosti, utvrđivanje politike u vezi s osiguranjem radija i televizije, uključujući donošenje propisa o osiguranju njihova rada i izgradnje, provođenje socijalne politike i uspostava službi socijalne zaštite, stvaranje i primjenu politike kantonalnog turizma, razvoj turističkih resursa, finansiranje djelatnosti kantonalne vlasti ili njenih agencija oporezivanjem, zaduživanjem ili drugim sredstvima, obavljanje i drugih ovlaštenja utvrđenih Ustavom i zakonom Federacije i Kantona.

Zakonodavnu vlast u Kantonu vrši Skupština Kantona, a izvršnu Vlada, koju čine Premijer i 9 ministara.

Kanton u svom sastavu ima 8 općina: Bihać, Bosanska Krupa, Bosanski Petrovac, Bužim, Cazin, Ključ, Sanski Most i Velika Kladuša.

Funkciju kantonalne uprave vrše ministarstva, zavodi, uprave i ustanove u skladu sa Zakonom o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave, kojim se određuje njihov djelokrug rukovođenja kao i druga pitanja od značaja za njihovo organizovanje i funkcionisanje. Kantonalnim ministarstvima rukovode ministri, a radom samostalnih zavoda, uprava i ustanova rukovode direktori.

Sredstva za rad kantonalnih organa uprave i ustanova kojima je povjereno izvršavanje kantonalne politike i kantonalnih propisa, utvrđuju se Budžetom Kantona.

Na dan 31.12.2012. godine prosječan broj uposlenih na osnovu radnih sati je 5.657 dok je Budžetom planirano finansiranje 5.831 uposlenika. Na osnovu obračuna plaća za decembar 2012. godine broj uposlenih je 5.805 a struktura je slijedeća: ustanove obrazovanja i kulture 3.882, MUP 1.138, pravosudne institucije 378 i ostala tijela i uprave 407.

Sjedište Vlade Kantona je u Bihaću, ulica Alije Đerzeleza broj 6.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su Konsolidovani finansijski izvještaji Budžeta Kantona za 2012. godinu i usklađenost poslovanja ministarstava i drugih budžetskih korisnika sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije finansijskih izvještaja je pribavljanje realne osnove da se na bazi pregleda finansijskih izvještaja i pripadajućih računa korisnika kantonalnog budžeta, u skladu sa usvojenim revizorskim standardima izrazimo mišljenje o tome da li su finansijski izvještaji pouzdani i da li bilanci u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja budžeta, kao i da se izvrši procjena da li su rukovodioci institucija primjenjivali zakone i druge propise, koristili sredstva za odgovarajuće namjene, kao i da se ocjeni finansijsko upravljanje, funkcija interne revizije i sistem internih kontrola.

Obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzoraka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom finansijskih izvještaja za 2012. godinu konstatovali smo određen broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo slijedeće preporuke:

- *Potreban je odgovorniji angažman rukovodnih struktura na usaglašavanju poslovanja sa zakonskim propisima i ciljevima poslovanja;*
- *Planiranje, donošenje i izvršenje budžeta uskladiti sa Zakonom o budžetima u FBiH, a izvještavanje u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH;*
- *Budžetski korisnici dužni su krajem godine izvršiti usaglašavanje evidentiranih vlastitih prihoda iz pomoćnih evidencija sa iskazanim prihodima u Glavnoj knjizi Trezora;*
- *Izvršiti usaglašavanje svih potraživanja sa koncesionarima, kao i knjigovodstveno evidentiranje istih i poduzeti zakonom sve propisane mjere kako bi se ista naplatila i zaštitila javna dobra;*
- *Prihode ostvarene od koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina namjenski koristiti u skladu sa Odlukom o visini i načinu utroška naknade za dodjeljivanje koncesija za geološka istraživanja i eksploataciju nemetalnih mineralnih sirovina na Unsko-sanskom kantonu;*
- *Preispitati opravdanost angažiranja stalno uposlenih za rad preko utvrđene nastavne norme kod Univerziteta obzirom na troškove koji isti iziskuju;*
- *Pojačati kontrolu i odobravati izdatke za službena putovanja uz dosljednu primjenu Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja;*
- *Iskazana potraživanja po osnovu datih akontacija opravdati i uskladiti iskazivanje sa računovodstvenim pravilima što podrazumijeva naplatu/otpis ali i pokretanje odgovornosti za nepoduzete radnje u periodu kada su isplate izvršene i trebale biti pravdane ili naplaćene;*
- *Angažovanje spoljnih saradnika po ugovorima o djelu vršiti za poslove koji nisu predviđeni kao redovni poslovi kako je utvrđeno pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji;*
- *Doraditi postojeći akt o korištenju sredstava reprezentacije u dijelu utvrđivanja limita za upotrebu ovih sredstava i definiranja načina kontrole ovih sredstava u cilju racionalne potrošnje utroška javnog novca za ove namjene;*
- *U skladu sa preuzetim pravima planirati visinu potrebnih sredstava;*
- *Prilikom planiranja i realizacije transfera za sport potrebno je osigurati dosljednu primjenu Zakona o sportu i Zakona o izvršavanju budžeta Kantona;*
- *Ministarstvo privrede dužno je postupati u skladu sa usvojenim procedurama vezanim za praćenje namjenskog utroška koja je obavezna vršiti kontrolu utroška sredstava i nadzor nad programskim aktivnostima u skladu sa ugovorima o implementaciji poticajnih sredstava;*
- *Prilikom realizacije transfera za subvencije za izgradnju poduzetničke infrastrukture dosljedno poštivati odredbe Zakona o izvršavanju budžeta Kantona, a uz periodične izvještaje dati obrazloženje kako je propisano Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH;*
- *Potrebno je Odlukom o kriterijima za korištenje sredstava tekuće rezerve jasno odrediti druge slučajeve šta se smatra interesom za Kanton i opravdanosti podjele javnog novca;*
- *Postupke nabavki roba i usluga kao i odabir dobavljača provoditi u skladu s Zakonom o javnim nabavkama BiH;*
- *Rashode i izdatke evidentirati prema računovodstvenom načelu modificiranog nastanka događaja, koji nalaže iskazivanje rashoda i izdataka u periodu u kojem su i nastali;*
- *Svi budžetski korisnici obavezni su popisom na dan 31.12. tekuće godine utvrditi stvarno stanje imovine i obveza Kantona i isto uskladiti sa knjigovodstvenim stanjem u skladu s Zakonom o računovodstvu i reviziji FBiH i internim aktima;*
- *Dokazati stvarno stanje stanova koji se mogu iskazivati u finansijskim izvještajima uz poštivanje svih zakonskih propisa koji reguliraju ovu oblast, a otkupljene stanove u skladu sa propisima isknjižiti iz knjigovodstvenih evidencija, radi realnog iskazivanja imovine u finansijskim izvještajima;*

- *Ured za zajedničke poslove treba vršiti obračun amortizacije na iskazana stalna sredstva u upotrebi u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za kantonalne budžetske korisnike i Trezor;*
- *Potrebno je poduzeti propisane radnje vezana za potraživanja za bolovanje;*
- *Potrebno je u skladu sa propisima izvršiti procjenu vrijednosti pojedinačnih pozicija bilansa sa ciljem realnog iskazivanja potraživanja u finansijskim izvještajima;*
- *Potrebno je dosljedno primjenjivati odredbe Računovodstvenih politika za kantonalne budžetske korisnike i Trezor prilikom evidentiranja potraživanja starijih od 6 mjeseci.*

4. NALAZI I PREPORUKE

4.1 Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja

Revizija konsolidovanih finansijskih izvještaja Kantona je vršena kontinuirano od 2000. godine do 2011. godine. U svim sačinjenim izvještajima o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja dato je negativno mišljenje, s izuzetkom Izvještaja o izvršenoj reviziji za 2002. godinu kada je dato uslovno mišljenje. U prethodnoj reviziji 2011. godine, dato je negativno mišljenje. U okviru iste i provjere da li je postupljeno po datim preporukama utvrdili smo slijedeće:

Nije postupljeno po slijedećim preporukama koje se odnose na:

- Osiguranje jačeg i odgovornijeg angažmana rukovodnih struktura na usaglašavanju poslovanja sa zakonskim propisima i ciljevima poslovanja; Kod pripreme, izrade i izvršenja budžeta poštivanja odredbi Zakona o budžetima u FBiH; Namjensko korištenje prihoda od koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina u skladu sa Odlukom o visini i načinu utroška naknade za dodjeljivanje koncesija za geološka istraživanja i eksploataciju nemetaličnih mineralnih sirovina na Kantonu; Popunjavanje radnih mjesta definiranih pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji na način utvrđen zakonskim propisima, i angažovanje po ugovorima za poslove koji nisu predviđeni navedenim pravilnicima; Odobravanje troškova službenog puta u skladu sa Uredbom o naknadama troškova za službena putovanja; Detaljnije regulisanje troškova reprezentacije internim aktima budžetskih korisnika s ciljem racionalne potrošnje budžetskih sredstava za ove namjene i eventualne uštede na ovoj poziciji; Dosljedno poštivanje odredbi Zakona o javnim nabavkama u BiH; Poštivanje odredbi Uputstva o izvršenju budžeta sa Jedinstvenog računa Trezora kod evidentiranja potraživanja starijih od 6 mjeseci; Iskazivanje obaveza po izvršnim sudskim rješenjima u Glavnoj knjizi u cilju istinitog i fer iskazivanja stanja u finansijskim izvještajima; izmirivanje obaveza po sudskim presudama zbog zateznih kamata, kako bi se smanjili troškovi budućeg perioda; Priznavanje izdataka u trenutku njihovog nastanka kako je propisano Zakonom o budžetima u FBiH; Korištenje sredstava tekuće rezerve u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršenju budžeta Kantona, odnosno za hitne i nepredviđene izdatke koji se pojave tokom budžetske godine; Blagovremenog uravnoteženja rashoda sa prihodima u slučaju smanjenja ostvarenja prihoda u odnosu na plan u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH; Realizacija tekućih transfera na način kako je to Zakonom o izvršenju budžeta i predviđeno; U revidiranoj godini dorađivanje Uredbe o vrsti vlastitih prihoda i načinu i rokovima raspodjele i definiranju iznosa za pokriće troškova koji nastaju prilikom ostvarenja prihoda, tako da nije izvršeno priznavanje vlastitih prihoda samo onih koji se ostvare na tržištu; Usaglašavanje stanja sredstava utvrđenog popisom sa knjigovodstvenim stanjem u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Preporuke po kojima je u djelimično postupljeno, a odnose se na:

- Knjigovodstveno evidentiranje potraživanja po osnovu zaključenih ugovora koja se odnose na 2012. godinu, ali ne i svih potraživanja i nije izvršena naplata tih potraživanja; Usaglašavanje stanja sredstava utvrđenog popisom sa knjigovodstvenim stanjem u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; Poduzimanje svih zakonom propisanih mjera kako bi se potraživanja i naplatila, kao i poduzimanje mjera da ne dođe do zastare potraživanja, a ovjerenim konfirmacijama osigurati potvrdu postojanja potraživanja; Preispitivanje opravdanosti i pravilnosti angažiranja rada preko utvrđene nastavne norme

stalno uposlenih kod Univerzita obzirom na troškove koji isti iziskuju u odnosu na optimalno opterećenje definirano Standardima i normativima za oblast visokog obrazovanja.

Preporuke po kojima je u cijelosti postupljeno, a odnose se na:

- Iskazivanje poslovnih transakcija po osnovu povrata anuiteta na način kako je to definirano Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH; Konačno usklađivanje sredstava i izvora sredstava na nivou Kantona; Uknjižavanje u Glavnoj knjizi cjelokupnih obaveza po kreditu za vodovod Bužim; Iskazivanje izdataka za plaće i naknade plaća na odgovarajućim pozicijama kako je to propisano kontnim planom za budžetske korisnike, kako bi se obezbjedile potrebne informacije u finansijskim izvještajima; Uspostavljanje centraliziranog obračuna plaća kako je to propisano Zakonom o trezoru u FBiH; Obračun i plaćanje poreza na ostvarena dodatna primanja u skladu sa važećim zakonskim propisima.

4.2 Sistem internih kontrola

Revizijom smo izvršili ispitivanje sistema internih kontrola, kako bi se procijenila tačnost i pouzdanost podataka na kojima se baziraju finansijski izvještaji i usklađenost istih sa važećim zakonskim i drugim propisima. Odgovornost na uspostavi sistema internih kontrola je na Vladi Kantona i rukovodiocima budžetskih korisnika, a osnov funkcionalnog sistema internih kontrola je postojanje odgovarajućeg kontrolnog okruženja i kontrolnih aktivnosti. Svi ministri i direktori upravnih organizacija i ustanova odgovorni su za računovodstvo, unutrašnju kontrolu i nadzor svojih ministarstava, uprava i ustanova uključujući i potrošačke jedinice u njihovoj nadležnosti. Takođe, isti su odgovorni za uspostavljanje i održavanje sistema upravne i računovodstvene kontrole nad odobrenim finansijskim planovima, naplatama prihoda i primitaka i budžetskim izdacima i isplata.

Tokom 2012. godine pokrenute su aktivnosti na donošenju kantonalnog propisa u skladu sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlast FBiH („Sl. novine FBiH“ broj: 45/10 i 111/12), ali isti nije usvojen.

U toku revidirane godine uspostavljen je centralizirani obračun plaća za sve budžetske korisnike i u knjigovodstvenim evidencijama iskazuju se podaci o plaćama i naknadama prema vrsti naknade.

Prema dostavljenoj dokumentaciji nisu svi budžetski korisnici donijeli propisane akte Smjernicama za uspostavu i jačanje sistema internih kontrola, kojim bi se osigurali kontrolni postupci u načinu raspolaganja i trošenja javnih sredstava. Nisu doneseni pravilnici o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima, osim kod korisnika: Ministarstva finansija, Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoline, Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Ministarstva zdravstva i socijalne politike i JU „Socijalno pedagoška životna zajednica“. Rukovodne strukture nisu u dovoljnoj mjeri posvetile pažnju u implementaciji nadzora nad planiranjem i trošenjem javnog novca.

Provedenom revizijom finansijskih izvještaja i ove godine utvrdili smo da sistem internih kontrola nije funkcionisao kod: planiranja, izrade, donošenja, izvršenja i izvještavanja nisu poštivane odredbe Zakona o budžetima. Kod plana ističemo neusklađenost u načinu izvještavanja GIB-u i usvojenog Budžeta, neblagovremeno donošenje privremenih mjera obustavljanja izvršenja Budžeta radi uravnoteženja rashoda sa prihodima u slučaju smanjenja ostvarenja prihoda u odnosu na plan; Neevidentiranje rashoda i izdataka u periodu u kojem su i nastali, zbog čega finansijski rezultat nije tačno iskazan; Kod realizacije putnih troškova; reprezentacije; ugovora o djelu i komisija; Nepoštivanje odredbi zaključenih ugovora kod nabavke napitaka za kafe kuhinje kod Ureda za zajedničke poslove; Ne provođenje postupaka nabavke roba i usluga u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH. Takođe, vrijednost imovine nije realno iskazana, niti se nad istom provode kontrolni postupci predviđeni zakonskim propisima;

Odlukom Vlade o korištenju službenih mobitela je definisano ko ima pravo i do koje visine na ove troškove dok je istom odobreno Premijeru Kantona i ministrima u Vladi pravo na korištenje mobilnih telefona bez ograničenja (prema prezentiranoj dokumentaciji po ovom osnovu je u 2012. godini utrošeno 31.227 KM). Smatramo da je potrebno preispitati Odluku Vlade u dijelu odobravanja troškova mobilnih telefona bez ograničenja u cilju ekonomičnijeg utroška javnog novca za ove namjene.

Potreban je odgovorniji angažman rukovodnih struktura na usaglašavanju poslovanja sa zakonskim propisima i ciljevima poslovanja.

4.3 Budžet za 2012. godinu

Budžet nije usvojen u zakonskom roku (31.03.2012. godine). Usvojen je 09.04.2012. godine u iznosu od 204.999.999 KM, kao i Zakon o izvršenju Budžeta. U prvom tromjesečju finansiranje se odvijalo na osnovu Odluke o privremenom finansiranju, usvojene 30.12.2011. godine

Ukupni prihodi, primici i finansiranje usvojeni su u iznosu 185.471.370 KM, a rashodi i izdaci 204.999.999 KM. U čemu je planirano pokriće tekućeg i ranijeg deficita u iznosu 19.528.629 KM dugoročnim zaduživanjem (deficit tekuće godine u iznosu 5.300.345 KM).

Zahtjevi budžetskih korisnika su iznosili 250,44 miliona KM, dok je Ministarstvo finansija Nacrt Budžeta za 2012. godinu utvrdilo u iznosu 226.616.758 KM i uputilo Vladi 22.12.2011. godine, a Vlada usvojila i dala Prijedlog Budžeta u iznosu 204.999.999 KM, koji je bez izmjena usvojila Skupština.

Rebalans budžeta usvojen je 27.11.2012. godine, kada su ukupni prihodi, primici i finansiranje planirani u iznosu 174.690.125 KM, a rashodi i izdaci u iznosu od 197.899.605 KM, a deficit povećan na 23.209.480 KM. Od čega deficit tekuće godine 9.782.867 KM i deficit iz prethodnog perioda 13.426.613 KM, koji bi se takođe pokrio domaćim zaduživanjem, odnosno iz sredstava MMF-a.

U tekućoj godini najviše javnog novca planirano je i trošeno za tekuće rashode (plaće i naknade, doprinose i izdatke za materijal); tekuće transfere i nabavke stalnih sredstava. Prema djelatnosti koju obavljaju budžetski korisnici najviše se planira i troši novca za obrazovanje, za održavanje javnog reda i sigurnosti, zdravstvo, aktivnosti javnih službi (administracija), socijalno osiguranje i za poljoprivredu.

Iako je Rebalansa budžeta rađen krajem godine, vršene su preraspodjele između budžetskih korisnika po odlukama Vlade u iznosu 772.066 KM i unutar korisnika po odlukama ministra finansija 219.454 KM.

Budžetom Kantona za 2012. godinu planirano je sljedeće:

Red. br.	Opis	Budžet za 2012. godinu	Izmjene i dopune budžeta za 2012. god	Izmjene budžeta za 2012. iskazan u GiB-u
1	2	3	4	5
I	UKUPNI PRIHODI, PRIMICI, FINANSIRANJE I PODRAČUNI (A+B+C) (po GiB-u A+B1 +C)	185.471.370	174.690.125	197.899.605
A	Ukupni izvorni prihodi (od 1 do 2, a po GiB-u od 1-4)	177.260.770	167.038.014	174.690.125
1.	Prihodi od poreza	151.855.626	144.107.000	144.107.000
2.	Neporezni prihodi	25.405.144	22.931.014	24.331.014
3.	Tekuće potpore – transferi	4.200.000	4.252.840	4.252.840
4.	Kapitalni primici	2.560.600	1.999.271	1.999.271
B	Finansiranje (3+4)	6.760.600	6.252.111	-
B1	Finansiranje po GiB-u	0	0	23.209.480
C	Podračuni (5+6)	1.450.000	1.400.000	-
5.	Escrow račun	1.300.000	1.200.000	-
6.	Fond posebne namjene za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća	150.000	200.000	-
II	UKUPNI RASHODI (1 do 5)	202.709.399	195.989.502	182.562.889
1.	Tekući rashodi	176.870.545	173.706.216	173.706.216
2.	Tekuće rezerve	406.606	1.816.897	1.816.897
3.	Kapitalni izdaci	10.133.964	6.516.105	6.516.105
4.	Ostala domaća pozajmljivanja	1.070.000	523.671	523.671
5.	Obaveze iz prethodne godine	14.228.284	13.426.613	-
	Izdaci za otplatu dugova	2.290.600	1.910.103	1.910.103
III	UKUPNI RASHODI I IZDACI (II + Izdaci za otplatu duga)	204.999.999	197.899.605	184.472.992
IV	DEFICIT (III-I) planiran u Budžetu	19.528.629	23.209.480	
	Deficit fiskalne godine (pokriće deficita iz sredstava MMF-a)	5.300.345	9.782.867	
	Deficit iz prethodnog perioda (pokriće od dom. zaduživanja)	14.228.284	13.426.613	
V	DEFICIT planiran u GiB-u bez finansiranja i otplata dugova	-	-	7.872.764

Provedenom revizijom smo utvrdili:

- **Da Budžet nije planiran u skladu sa propisima.** Naime, u objavljenom Budžetu i Rebalansu budžeta usvojenim od strane Skupštine uključen je deficit iz prethodnog perioda u iznosu 13.426.613 KM u općem dijelu Budžeta koji se nije mogao uključiti na poziciji rashoda i izdataka tekuće godine, već u potrebna sredstva (izvori finansiranja) kojima će se pokriti deficit. Prema članu 6. Zakona o budžetima u

FBiH propisan je sadržaj Budžeta, a članom 17. obaveza izvora za finansiranje budžetskog deficita, što znači da se opći i poseban dio Budžeta ne mogu razlikovati. U konkretnom slučaju u općem dijelu Budžeta predviđeni su izdaci od 197.899.605 KM, dok u posebnom dijelu Budžeta 184.472.992 KM koji se odnosi na dozvoljeno trošenje budžetskih korisnika. Razlika između općeg i posebnog dijela Budžeta su neizmirene obaveze iz prethodnog perioda (deficit) od 13.426.613 KM koje su već iskazane u finansijskim izvještajima prethodne godine i nisu mogle biti ponovo u izdacima tekuće godine. Zbog čega su neosnovano planirani veći izdaci u 2012. godini koji su trebali iznositi 184.472.992 KM, a ne 197.899.605 KM.

- **Nepravilno planiranje je prouzročilo nepravilnosti u izvještavanju u Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta (GIB),** zbog propisane obaveze da se u istom mora navoditi podatak usvojen od strane zakonodavnog tijela, a ti podaci u tekućem Budžetu su različiti u općem i posebnom. Kao što se vidi u prethodnoj tabeli, utvrđena su odstupanja u planskim veličinama iskazanih u GIB-u u odnosu na Budžet (neporezni prihodi, finansiranja, ukupni rashodi i izdaci, te planiranog deficita). Prema Budžetu finansiranje je planirano u iznosu 6.252.111 KM i isto sadrži tekuće potpore i kapitalne primitke, dok je prema GIB-u finansiranje planirano 23.209.480 KM. U GIB-u tekuće potpore i kapitalni primici su iskazani na propisanim kontima dok isto nije usklađeno i u Budžetu. Takođe, prema Budžetu ukupni rashodi su planirani u iznosu 197.899.605 KM, dok je prema GIB-u planirano 184.472.992 KM, a razlika od 13.426.613 KM jeste deficit iz prethodne godine.
- **Planiranje potrošnje raspoloživog javnog novca u revidiranoj godini nije realno,** jer nije uvažavana postojeća ekonomska situacija i mogućnost ostvarivanja prihoda i primitaka u planiranim iznosima. Raspoloživa sredstva (prihodi i primici) u posljednje tri godine bilježe pad, dok rashodi i izdaci bilježe rast što ima za posljedicu akumuliranje deficita i vode nelikvidnosti budžeta. Iako su rashodi i izdaci tekućeg perioda u odnosu na prethodni period manji, raspoloživa sredstva nisu bila dovoljna da pokriju ista, što je imalo za posljedicu ostvarenje deficita prema objavljenim podacima u iznosu 12.402.493 KM, a revizijom utvrđen 13.983.630 KM, (o čemu je šire pojašnjeno u tački 4.7 Izvještaja).
- **Neblagovremeno pokrenutih aktivnosti na uravnoteženju rashoda i prihoda, što je zakonska obaveza.** Odluku o privremenim mjerama na uravnoteženju Budžeta Vlada Kantona je donijela 18.10.2012. godine, ali mjere nisu dovele do uravnoteženja rashoda sa prihodima, te je u novembru 2012. godine usvojen Rebalans budžeta kojim je povećan deficit. Pokriće istog planirano je novim zaduživanjem, iako nema dokaza da su pokrenute procedure o kreditnom zaduženju, što bi značilo stvarno pokriće potrošnje iznad raspoloživih prihoda.
- **Nedovoljno planiranje potrebnih sredstava za obaveze preuzete zakonom za tekući period i obaveza prethodnog perioda koje nisu iskazane u finansijskim izvještajima.** Naime, zakonom preuzete obaveze (socijalna davanja) se ne iskazuju u periodu na koji se odnose, (po našim nalazima) nego se prenose u narednu fiskalnu godinu, što je slučaj kod naknada za trudničko bolovanje, isplata za civilne žrtve rata i prava boračke populacije, što je dovelo do netačnog iskazivanja stanja u finansijskim izvještajima, (o čemu je šire pojašnjeno u tačkama: 4.5.3 i 4.7).
- **Nepoštivanje rokova za izradu i donošenja Budžeta u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.** Pojedini budžetski korisnici svoje budžetske zahtjeve nisu dostavili u određenom roku, a niti su u svojim zahtjevima dostavili tekstualna obrazloženja predviđenih potreba, kako je propisano članovima 11. i 15. Zakona o budžetima u FBiH. Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta nije objedinjavalo budžetske zahtjeve za niže potrošačke jedinice za koje je nadležno kako je propisano članom 9. Zakona o budžetima u FBiH, i pored činjenice da se za ovu oblast troši najviše javnog novca.
- Tromjesečni planovi novčanih tokova za I i II kvartal 2012. godine nisu sačinjeni (samo mjesečni) putem koje se obezbjeđuje likvidnost Budžeta, a za III i IV kvartal sačinjeni su tromjesečni planovi novčanih tokova, dok mjesečni za juli i oktobar nisu, a niti su za planirani deficit u planu novčanih tokova uključene i preporuke o potrebnim korektivnim mjerama, čime nije u potpunosti postupljeno u skladu sa članom 35. Zakona o budžetima u FBiH.
- **Izvještavanje nije vršeno u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH,** kojim je predviđena dužnost budžetskih korisnika izvještavati Ministarstvo finansija, između ostalog o trošenju javnog novca po tekućim i kapitalnim transferima, namjenskom utrošku transfera i registru neizmirenih obaveza. Propisano izvještavanje doprinosi jačanju odgovornosti i namjenskoj kontroli javnog novca. Budžetski korisnici nisu dostavljali periodične obrasce za I i II

kvartal, a nakon upozorenja od strane Ministarstva finansija pojedini budžetski korisnici su dostavili obrazac 10. Izvještaj o namjenskom utrošku transfera, ali bez pismenog obrazloženja o namjenskom utrošku sredstava ili razlozima za neutrošena sredstva, čime nisu postupili u skladu s članom 3. i 17. Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH. Dok je Ministarstvo finansija konsolidovane periodične izvještaje sačinjavalo, ali ne i obrasce 9. i 10. i dostavljalo Vladi Kantona i Federalnom ministarstvu finansija, ali ne u propisanim rokovima, čime nije ni Ministarstvo finansija u potpunosti postupilo u skladu sa Pravilnikom. Takođe, nisu ispoštovani ni propisani rokovi u skladu s članom 31. Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH, koji se odnosi na dostavljanje godišnjih konsolidovanih računovodstveni izvještaja u propisanom roku do 31.03.2013. godine, a isti su predati u AFIP 05.04.2013. godine. Dok Izvještaj o izvršenju Budžeta Kantona za period 01.01.2012 – 31.12.2012. godine nije sačinjen u navedenom roku.

Planiranje, donošenje i izvršenje budžeta uskladiti sa Zakonom o budžetima u FBiH, a izvještavanje u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

4.4 Prihodi i primici

U konsolidovanom godišnjem finansijskom izvještaju o izvršenju Budžeta Kantona ukupno ostvareni prihodi i primici iskazani su 164.063.899 KM i manji su u odnosu na planirane za 17,10% ili u iznosu za 33.835.706 KM, što je u najvećem dijelu posljedica nerealnog planiranja izvora finansiranja.

Struktura iskazanih prihoda, primitaka i finansiranja, sa indeksima ostvarenja daje se u narednoj tabeli:

Red br.	Opis	Izmjene budžeta za 2012. godinu	Izmjene budžeta za 2012. god. iskazane u GIB-u	Ostvareno u 2011. godini	Ostvareno u 2012. godini	Index 6/4
1	2	3	4	5	6	7
Prihodi, primici, finansiranje i podračuni		174.690.125	197.899.605	174.565.639	164.063.899	82,90
A. Prihodi i primici		174.690.125	174.690.125	174.565.639	164.063.899	93,92
I	Prihodi	167.038.014	168.438.014	174.394.812	162.600.613	96,53
1.	Prihodi od poreza (1.1 -1.7)	144.107.000	144.107.000	148.596.506	139.178.230	96,58
1.1	Porez na dobit preduzeća	5.000.000	5.000.000	5.737.824	4.545.475	90,90
1.2	Porezi na dohodak	10.050.000	10.050.000	9.868.713	9.869.044	98,20
1.3	Prihodi od indirektnog oporezivanja	128.950.000	128.950.000	132.352.321	124.437.150	96,50
1.4	Porez na promet proizvoda	70.000	87.000	154.495	74.468	85,60
1.5	Porez na promet usluga	17.000	0	0	0	0
1.6	Ostali porezi (zaostale obaveze)	20.000	20.000	38.631	15.958	79,79
1.7	Ostali porezi	0	0	3.389	1.174	0
2.	Neporezni prihodi (2.1 – 2.3)	22.931.014	24.331.014	21.535.341	19.982.183	82,13
2.1	Prihodi od nef. JP i fin. javnih institucija	107.000	1.307.000	156.292	251.392	19,23
2.2	Naknade i takse i prihodi od pr. javnih usl.	6.178.079	19.424.014	19.441.703	16.627.053	85,60
2.3	Posebne naknade i takse	2.909.862	3.109.862	2.899.995	1.319.638	42,43
2.4	Prihodi od pr. jav. usluga – vlastiti	8.311.101	8.311.101	8.314.849	7.031.594	84,60
2.5	Neplanirane uplate	1.824.972	1.824.972	1.472.665	1.261.617	69,13
2.6	Novčane kazne	3.600.000	3.600.000	1.937.346	3.103.738	86,21
II	Primljeni transferi	4.252.840	4.252.840	4.262.965	3.440.199	80,89
III	Kapitalni primici (4+5+6)	1.999.271	1.999.271	170.827	1.463.286	73,20
4	Primici od prodaje stalnih sredstava	100.000	100.000	169.324	83.070	83,07
5	Primljene otplate od pozajmljivanja poj.	523.671	0	0	0	-
6	Primljene otplate od pozajmljivanja	1.365.600	1.899.271	1.503	1.380.216	72,67
7	Otplate od pozajmljivanja JP	10.000	0	0	0	-
B	Finansiranje (II+III prema budžetu)	6.252.111	23.209.480	0	0	-
IV	Podračuni	1.400.000	0	0	0	-
	Escrow podračun	1.200.000	0	0	0	-
	Fond posebne nam. za zašt. od nesreća	200.000	0	0	0	-

Najveći su **prihodi od poreza** u iznosu 139.178.231 KM i manje su ostvareni u odnosu na prethodnu godinu za 6,34% ili u iznosu za 9.418.275 KM.

Prihodi od pruženih javnih usluga iskazani su u iznosu 7.031.594 KM, od čega su najveći vlastiti prihodi 4.760.586 KM i prihodi od pruženih usluga građanima 2.262.766 KM.

U revidiranoj godini Uredba o utvrđivanju vlastitih prihoda i načinu rokova raspodjela Kantona nije bila usaglašena sa federalnom Uredbom o utvrđivanju vlastitih prihoda i načinu rokova raspodjela u dijelu definiranja pojma vlastitih prihoda, što može imati za posljedicu da su kao vlastiti prihodi iskazani i javni prihodi. Takođe, Uredbom nije jasno definiran omjer raspodjele vlastitih prihoda između uposlenika koji su bili angažirani na ostvarenju tih prihoda i visokoškolske ustanove za pokriće troškova nastalih kod istog. Izmjenama i dopunama Uredbe navedeno je da budžetski korisnici koriste sredstva za pokriće rashoda nastalih djelovanjem obavljanjem poslova najviše do 40%, a ostatak ostvarenih vlastitih prihoda za materijalne troškove korisnika i kapitalne izdatke, dok je Izmjenama i dopunama iste iz 2011. godine navedeno ograničenje ukinuto. Zbog čega nije regulisan način pokrića troškova koji nastaju kod visokoškolskih ustanova prilikom ostvarivanja ovih prihoda.

Kod korištenja vlastitih prihoda budžetski korisnici su samostalno odlučivali o vrsti vlastitih prihoda, odnosno o priznavanju istih i raspodjeli ovih sredstava. Tako da su korisnici u vlastitim pravilnicima samostalno odredili raspodjele ostvarenih prihoda angažiranom osoblju i to: Tehnički fakultet 75%, Biotehnički 40% (u toku 2012. godine povećan na 75%), a Pedagoški fakultet 50%. Takođe, visokoškolske ustanove nisu vršile usaglašavanje evidentiranih vlastitih prihoda u pomoćnim evidencijama sa iskazanim prihodima u Glavnoj knjizi Trezora. Prema pomoćnoj evidenciji visokoškolskih ustanova ostvareni su vlastiti prihodi u iznosu 2.386.279 KM, a u Glavnoj knjizi Trezora evidentirani su 1.976.131 KM. Najveća odstupanja odnose se na Ekonomski fakultet u iznosu 431.575 KM, koji se prema pomoćnoj evidenciji vodi kao vlastiti prihod, dok je u Glavnoj knjizi evidentiran na poziciji prihoda od pružanja usluga.

Početkom 2013. godine po našoj preporuci Vlada Kantona je donijela novu Uredbu o utvrđivanju vlastitih prihoda i načinu rokova raspodjela Kantona, kojom je za svakog korisnika koju ostvaruje vlastite prihode određena vrsta vlastitih prihoda, te način i rokove raspodjele, odnosno za pokriće rashoda nastalih obavljanjem poslova najviše do 60%, a ostatak za materijalne troškove i kapitalne izdatke korisnika.

Budžetski korisnici dužni su krajem godine izvršiti usaglašavanje evidentiranih vlastitih prihoda iz pomoćnih evidencija sa iskazanim prihodima u Glavnoj knjizi Trezora.

Prihodi od koncesija ostvareni su 190.350 KM, od čega su 76.140 KM sredstva koja pripadaju Kantonu (40%), a 114.210 KM općinama (60%) na čijem području se vrši eksploatacija prirodnih resursa.

Prema podacima Komisije za koncesije u 2012. godini bilo je aktivno 30 ugovora o koncesiji za geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina u nadležnosti Ministarstva privrede (u 2012. godini zaključena 2 ugovora a raskinuto 5), 6 ugovora za korištenje poljoprivrednog zemljišta i 4 ugovora za korištenje voda (1 raskinut) u nadležnosti Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

Ministarstvo finansija je početkom 2012. godine donijelo Instrukciju evidentiranja potraživanja od koncesionara po zaključenim koncesionim ugovorima u Glavnoj knjizi Trezora prema kojoj se izrađuju fakture počev od 2011. godine. Instrukcijom nije obuhvaćen raniji 10-godišnji period, za koje je ispostavljen Obrazac 1. (zamjena za faktur) koji nije evidentiran u knjigovodstvu. Potraživanja prema koncesionarima iskazana su u iznosu 156.085 KM na osnovu obračuna i fakturisanja koncesionih naknada koju je vršilo Ministarstvo privrede i odnose se samo na evidentirana potraživanja iz 2012. godine. Međutim, prema pomoćnoj evidenciji Komisije za koncesije ukupan pripadajući dug koncesionara prema Kantonu po ovom osnovu na dan 31.12.2012. godine iznosi 1.239.292 KM i to od koncesionara za eksploataciju mineralnih sirovina 1.209.088 KM (ukupan dug 3.022.720 KM) i koncesionara za korištenje poljoprivrednog zemljišta 30.204 KM (ukupan dug 75.510 KM)

Obzirom da u finansijskim izvještajima nisu evidentirana potraživanja iz ranijeg perioda zaključno sa 2011. godinom, a niti je vršeno usaglašavanje potraživanja sa koncesionarima (konfirmacija salda) shodno članu 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH (osim sa 2 nova koncesionara iz 2012. godine) ne možemo potvrditi iskazana potraživanja koja nisu usklađena sa pomoćnom evidencijom. Za evidentiranje istih u Glavnoj knjizi Trezora Ministarstvo finansija je u decembru 2012. godine uputilo dopis Ministarstvu privrede kojim je od istog tražen Pregled obračunatih i uplaćenih naknada po osnovu korištenja koncesije (2002.-2011. godina). Isti Pregled Ministarstvo privrede nije dostavilo, zbog čega nije izvršen unos istih.

Prema prezentiranoj dokumentaciji za dio potraživanja od strane Pravobranilaštva u ranijem periodu pokrenute su tužbe protiv koncesionara koji ne izmiruju svoje obaveze. Najveća su od koncesionara „GP Rad Cazin“ sa ukupnim tužbenim zahtjevom 1.973.410 KM, odnosno pripadajući dio Kantonu od 789.364 KM. U 2012. godine sa 6 koncesionara zaključeni su Ugovori o reprogramiranju obaveza na ukupan dug

654.210 KM, a pripadajući dio za Kanton 261.684 KM. Od čega je uplaćeno samo 51.035 KM, a tri koncesionara nisu ništa uplaćivali, zbog čega su protiv istih pokrenuta sudska izvršenja i raskinuti ugovori. Nije nam prezentiran dokaz o izvršenim sudskim izvršenjima, odnosno da su ista izvršena u novcu ili stvarima. Zbog nepoduzimanja potrebnih mjera za naplatu naknada po osnovu ugovora koncesijama pored budžeta Kantona oštećeni su i budžeti općina na čijim područjima se vrši eksploatacija prirodnih resursa.

Revizijom smo utvrdili da prihodi ostvareni od koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina nisu iskorišteni u namjene utvrđene Odlukom o visini i načinu utroška naknade za dodjeljivanje koncesija za geološka istraživanja i eksploataciju nemetalčnih mineralnih sirovina na području Kantona, odnosno za unapređenje i zaštitu okoliša, programe razvoja, rekultivaciju devastiranih površina od posljedica eksploatacije mineralnih sirovina i finansiranje geoloških istraživanja.

Izvršiti usaglašavanje svih potraživanja sa koncesionarima, kao i knjigovodstveno evidentiranje istih i poduzeti zakonom sve propisane mjere kako bi se ista naplatila i zaštitila javna dobra.

Prihode ostvarene od koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina namjenski koristiti u skladu sa Odlukom o visini i načinu utroška naknade za dodjeljivanje koncesija za geološka istraživanja i eksploataciju nemetalčnih mineralnih sirovina na Unsko-sanskom kantonu.

4.5 Rashodi i izdaci

U konsolidovanom finansijskom izvještaju za 2012. godinu, rashodi i izdaci iskazani su u iznosu 176.466.392 KM, što je u odnosu na Budžet manje za 8.006.600 KM ili 4,34 %. U odnosu na izvršenje prethodne godine, isti su manji za 5.151.672 KM ili 2,84 %. Struktura rashoda i izdataka, prikazana je u sljedećoj tabeli:

R. br.	Opis	Izmjene budžeta za 2012. G	Budžet za 2012. g (iskazan u GIB-u)	Ostvareno u 2011. g	Ostvareno u 2012. g	Index (6/4)	Index (6/5)
1	2	3	4	5	6	7	8
UKUPNO (A+B+C)		197.899.605	184.472.992	181.618.064	176.466.392	95,66	97,16
A. UKUPNO RASHODI I IZDACI (I+II+III+IV)		182.562.889	182.562.889	181.618.064	174.556.504	95,61	96,11
I TEKUĆI RASHODI (a+b+c+d)		173.706.216	173.706.216	175.964.854	169.934.157	97,83	96,57
a) Plaće i naknade i doprinosi (od 1 do 3)		125.300.200	125.300.200	129.195.450	123.870.975	98,86	95,88
1.	Bruto plaće, naknade	98.009.558	98.009.558	99.917.415	97.608.682	99,59	97,69
2.	Naknade troškova uposlenika	15.934.700	15.934.700	17.713.987	14.960.183	93,88	84,45
3.	Doprinosi poslodavca	11.355.942	11.355.942	11.564.048	11.302.110	99,53	97,73
b) Izdaci za materijal i usluge (od 4 do 12)		18.555.829	18.555.829	18.266.795	17.716.549	95,48	96,99
4.	Putni troškovi	531.052	531.052	451.083	416.035	78,34	92,23
5.	Izdaci za energiju	2.846.222	2.846.222	2.751.831	2.846.600	100,01	103,44
6.	Izdaci za komunalne usluge	2.506.603	2.506.603	2.356.884	2.577.889	102,84	109,38
7.	Nabava materijala	2.344.400	2.344.400	2.598.821	2.010.291	85,75	77,35
8.	Izdaci za usluge prijevoza i goriva	2.407.883	2.407.883	1.860.370	2.510.180	104,25	134,93
9.	Unajmljivanje imovine i opreme	378.575	378.575	361.734	344.033	90,88	95,11
10.	Izdaci za tekuće održavanje	870.501	870.501	847.134	742.825	85,33	87,69
11.	Osiguranje, bankarske i usl. pl. pro.	186.735	186.735	118.156	140.235	75,10	118,69
12.	Ugovorene usluge	6.484.535	6.484.535	6.920.782	6.128.461	94,51	88,55
c) Ukupno tekući transferi (od 13 do 18)		29.401.156	29.401.156	27.958.576	28.018.888	95,30	100,22
13.	Transferi drugim nivoima vlasti	607.500	607.500	950.365	595.967	98,10	62,71
14.	Transferi pojedincima	13.932.715	13.932.715	12.194.897	13.368.459	95,95	109,62
15.	transferi nep.organizacijama	7.237.338	7.237.338	7.652.708	7.368.469	101,81	96,29
16.	Subvencije javnim preduzećima	5.315.500	5.315.500	6.092.109	5.230.608	98,40	85,86
17.	Subvencije pred. i poduzetnicima	1.628.000	1.628.000	203.102	914.597	56,18	450,31
18.	Ostali transferi – povrat i drugo	680.103	680.103	865.395	540.788	79,52	62,49
d) Kamate za domaće pozajmljivanje		449.031	449.031	544.033	327.745	72,99	60,24
II KAPITALNI IZDACI (e +f)		6.516.105	6.516.105	5.653.210	4.622.347	70,94	81,76
e) Nabava stalnih sredstava (od 19 do 24)		5.586.241	5.586.241	3.542.899	3.990.302	71,43	112,63
19.	Nabavka zemljišta	729.934	729.934	0	668.934	91,64	-
20.	Nabavka građevina	587.801	587.801	456.879	265.354	45,14	58,08
21.	Nabavka opreme	2.926.068	2.926.068	1.527.119	2.395.191	81,86	156,84
22.	Nabavka ostalih stalnih sredstava	200	200	0	0	-	-
23.	Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	352.828	352.828	86.019	55.886	15,84	64,97
24.	Rek. i investiciono održavanje	989.410	989.410	1.472.882	604.937	61,14	41,07
f) Ukupno kapitalni grantovi (od 25 do 28.)		929.864	929.864	2.110.311	632.045	67,97	29,95
25.	Kap. transferi drugim razinama vlasti	448.500	448.500	1.610.674	263.578	58,77	16,36

26.	Kapitalni transferi pojedincima	300.000	300.000	373.891	289.699	96,57	77,48
27.	Kapitalni transferi neprofitnim organ.	126.364	126.364	125.746	71.268	56,40	56,68
28.	Kapitalni transferi preduzećima	55.000	55.000	0	7.500	13,64	-
III TEKUĆA REZERVA (29 i 30)		1.816.897	1.816.897	0	0	-	-
29.	Tekuća rezerva	510.126	-	-	-	-	-
30.	Tekuća rezerva – čl. 20 Zakona o izvršenju budžeta	1.306.771	-	-	-	-	-
IV IZDACI ZA POZAJMLJIVANJE		523.671	523.671	0	0	-	-
B) OTPLATE PRIMLJENIH KREDITA		1.910.103	1.910.103	0	1.909.888	99,99	-
C) OBAVEZE IZ PRETHODNE GODINE		13.426.613	-	-	-	-	-

Napomena: Sredstva tekuće rezerve realizirana su u iznosu od 1.773.701 KM a realizacija je iskazana na rashodima i izdacima. Od čega se 1.303.763 KM odnosi na finansiranje tri nova korisnika u skladu sa i Zakonom o izvršenju budžeta Kantona, (što je šire opisano u tački 4.5.4 Izvještaja.)

4.5.1 Plaće, naknade i doprinosi

Bruto plaće, naknade troškova uposlenih i doprinosi planirani su u iznosu od 125.300.200 KM a realizovani 123.870.824 KM i čine 70,20 % ukupnih rashoda i izdataka, a u odnosu na prethodnu godinu manji su za 5.324.627 KM ili 4,12 %. Rezultat smanjenja je umanjeno osnovice za obračun plaća za 4,55 % i primanja ministara i predsjednika Vlade u iznosu od 20 % na ime povećanog obima posla.

Opis	31.12.2012.godine	31.12.2011. godine
Neto primanja uposlenika	67.126.445	68.728.376
Doprinosi	41.784.196	42.753.088
Naknade troškova uposlenika	14.960.183	17.713.987
Ukupno	123.870.824	129.195.451
Prosječan broj uposlenih na bazi radnih sati	5.657	5.634

Na plaće, pripadajuće poreze i doprinose utrošeno je 108.910.641 KM, a na naknade troškova uposlenika 14.960.183 KM. Prosječan broj uposlenih na osnovu radnih sati koji se finansiraju iz budžeta Kantona je 5.657 i u odnosu na prethodnu godinu više je za 23. **Naknade troškova uposlenika** se odnose na naknade za topli obrok 9.403.912 KM, prijevoz na posao i sa posla 2.150.191 KM, regres 2.355.242 KM, otpremnine 376.550 KM, jubilarne nagrade 137.609 KM i pomoć u slučaju smrti i teže bolesti 536.679 KM. Odlukama Vlade utvrđena je visina toplog obroka od 8 KM po danu, regres za budžetske korisnike u iznosu od 410 KM osim za sudije, tužioce i stručne saradnike u pravosudnim institucijama kojima u skladu sa Zakonom o plaćama i naknadama sudija u FBiH isti iznosi 50 % njihove plaće (1.226 KM).

Objavljeni izdatak odnosi se na fiskalnu 2012. godinu u kojoj su isplaćene sve plaće osim za novembar za JU Univerzitet, institucije kulture i Pedagoški zavod i decembar za sve budžetske korisnike koje su isplaćene početkom 2013. godine.

Primanja uposlenih obračunavaju se na osnovu akata izvršne i zakonodavne vlasti iz ranijeg perioda koji nisu u skladu sa kolektivnim ugovorima (opći kolektivni ugovor, kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike i granski kolektivni ugovori) zbog čega su pokrenute tužbe od strane uposlenika koje se u najvećem dijelu presuđuju u korist uposlenika i prema prezentiranim podacima iznose cca. 53 miliona KM (o čemu je šire pojašnjeno u tački 4.9 Izvještaja).

U odnosu na prethodnu godinu osnovica za obračun plaća umanjena je za 4,55 % i ista je za poslanike u stalnom radnom odnosu u Skupštini i nosioce izvršnih i drugih funkcija u Vladi iznosila 145,10 KM, službenike i namještenike 315 KM, policijske službenike 483 KM, članove Komisije za koncesije 139,20 KM, kantonalni pravobranioca i zamjenika dvije prosječne neto plaće zaposlenih u FBiH isplaćene u decembru 2011. godine umanjeno za 4,55%; za ustanove osnovnog, srednjeg i predškolskog obrazovanja 532,37 KM i ustanove visokog obrazovanja i ustanove kulture 456 KM.

Neto primanje (sa položajnim dodatkom od 20% i bez minolog rada) predsjednika Skupštine i premijera Vlade iznosi 3.666 KM što je i najveća plaća, zastupnika koji su profesionalizirali svoj rad 2.474 KM (tokom 2012. godine u prosjeku je bilo 13 profesionaliziranih zastupnika) i ministara 3.116 KM.

Dodatna novčana primanja koje ostvaruju poslanici su naknada za prisustvo na sjednici Skupštine 150 KM koja se umanjuje za 10% i uplaćuje za Kantonalni stambeni fond i naknada troškova prevoza; članovi kolegija i radnih tijela Skupštine imaju pravo na novčanu naknadu od 150 KM a predsjednici istih 200 KM umanjeno za 10% po održanoj sjednici i pravo na naknadu troškova prevoza. Pravo na poslanički paušal imaju poslanici koji nisu profesionalizirali svoj status i isti iznosi 2.000 KM mjesečno (umanjeno za 10 %).

Članovima Kolegija Vlade (premijer, sekretar Vlade, ministri, šef Kabineta Premijera a od juna 2012. godine i sekretar Ureda za zakonodavstvo i Ureda za zajedničke poslove) po Odluci Vlade pripada naknada za rad na sjednicama kolegija u visini od 100 KM po održanoj sjednici, naknada se isplaćuje mimo plate.

U 2012. godini po ovom osnovu ukupno je isplaćeno 757.954 KM i to za paušal 491.467 KM, naknade za rad radnih tijela 110.100 KM, naknade za rad Kolegija Skupštine 56.550 KM i putni troškovi 60.738 KM, dok je na ime rada Kolegija Vlade 39.099 KM.

Kod **JU Univerzitet** jedan dio plata nastavnog osoblja obračunava se za redovan rad na osnovu koeficijena i visine osnovice i to za optimalno opterećenje u nastavi (za redovnog profesora cca.1.580 KM), a drugi dio za ostvarene prekovremene sate na bazi Odluke o opterećenju nastavnika, saradnika i laboranata za akademsku 2011/2012 i 2012/2013 godinu kojom je predviđen rad preko utvrđene nastavne norme u visini ne većoj od dvostrukog optimalnog opterećenja po definiranoj cijeni održanog sata nastave (od 15 do 45 KM neto ovisno o zvanju predavača). Vlada Kantona je 07.05.2012. godine donijela Standarde i normative za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja na području Kantona kojima je između ostalog propisano optimalno opterećenje nastavnog kadra i da isti mogu biti angažirani u nastavi u prekovremenom radu, ali maksimalno do još jedne sedmične nastavne norme. Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da je u određenom broju slučajeva prema rješenjima o angažovanju nastavnika broj sati iznad maksimalno dozvoljenog opterećenja nastavnika. Takođe, prema mjesečnim evidencijama o održanoj nastavi ostvaren je veći broj sati rada preko norme od dozvoljenog dvostrukog opterećenja ali isti nisu obračunati i isplaćeni (npr. u jednom slučaju angažovano lice je prema evidencijama o održanoj nastavi ostvarilo 180 sati preko norme i 15 preko-preko norme a izvršen je obračun i isplata za 90 sati koliko je i dozvoljeno). Uvidom u platne liste određenog broja uposlenika za decembar revidirane godine utvrđeno je da je plata za rad preko utvrđene nastavne norme znatno iznad plate za redovan rad, obzirom da je satnica za redovni rad iznosila 8,9 KM a satnica rada preko utvrđene nastavne norme redovnog profesora je 45 KM.

Kao i prethodne godine ne može se potvrditi da su u potpunosti poduzete potrebne radnje na angažiranju zaposlenika u stalni radni odnos, a samim tim i smanjenje rada preko utvrđene nastavne norme koji je znatno skuplji od redovnog rada, obzirom da je u raspisanim javnim pozivima nuden angažman na određeno vrijeme (1 semestar).

Preispitati opravdanost angažiranja stalno uposlenih za rad preko utvrđene nastavne norme kod Univerziteta obzirom na troškove koji isti iziskuju.

4.5.2 Izdaci za materijal i usluge

Izdaci za materijal i usluge priznati su u iznosu 17.716.550 KM što predstavlja 95,48 % od planiranih, a u odnosu na prethodnu godinu isti su manji za 550.246 KM ili 3%. Ovi izdaci vezani su za ostale troškove (osim plata i naknada) koji nastaju obavljanjem djelatnosti i u najvećem iznosu zavise o ponašanju rukovodnih struktura u odobravanju trošenja javnog novca.

Izdaci obuhvataju ugovorene usluge u iznosu od 6.128.461 KM, izdatke za energiju 2.846.600 KM, za komunalne usluge 2.577.889 KM, za prevoz i gorivo 2.510.180 KM, za nabavku materijala 2.010.291 KM, za tekuće održavanje 742.825 KM, putni troškovi 416.035 KM, unajmljivanje imovine i opreme 344.033 KM i bankarske usluge 140.235 KM.

Putni troškovi priznati su u iznosu od 416.035 KM i u odnosu na prethodnu godinu manji su za 35.048 KM ili 7,77 %. Dnevnice u zemlji (od 01.12.2011.g.) smanjene su sa 48 KM na 25 KM. Ovi troškovi obuhvataju dnevnice u zemlji 116.629 KM, dnevnice u inostranstvo 100.880 KM, smještaj 94.573 KM, upotreba ličnog vozila 48.873 KM i ostale troškove koji nastaju u vezi sa službenim putovanjem.

Troškovi službenog puta najveći su kod JU Univerzitet putni troškovi iznose 99.459 KM (od čega su 24.401 KM putni troškovi finansirani od strane donatora za naučno istraživački rad), kod MUP-a 70.000 KM; Ureda (Službe) za zajedničke poslove 49.166 KM i Kabineta Premijera 12.728 KM.

Utvdili smo da se kod pojedinih budžetskih korisnika ne provodi kontrola i odobravanje troškova službenih putovanja u skladu sa propisima. Kod Kabineta Premijera i Ureda (Službe) za zajedničke poslove uočeno je da se u pojedinim slučajevima putni nalozi izdaju nakon datuma obavljanja putovanja; za putovanja u inostranstvo ne navodi se vrijeme prelaska granice što je osnov za pravilan obračun dnevnica i isto nije u skladu sa Uredbom o naknadama za službena putovanja FBiH. Za putovanja u inostranstvo (Kabinet Premijera, Ured za zajedničke poslove, Univerzitet) nisu prezentirani dokazi o svrsi putovanja, niti

je u određenom broju uzorka kod Kabineta Premijera i Ureda podnesen izvještaj o obavljenom putovanju kako bi se utvrdilo da je putovanje obavljeno u službene svrhe.

Po osnovu službenih putovanja iskazano je potraživanje po datim akontacijama za službena putovanja u iznosu od 10.732 KM od čega se 3.954 KM odnosi na ranije godine (Kantonalno pravobranilaštvo, Ministarstvo privrede, OŠ Cavnik, Mješovita srednja škola Bosanska Krupa, JU Univerzitet i Pedagoški zavod) što pokazuje da nisu poduzete sve mjere za zaštitu i naplatu javnog novca kao i poduzimanje radnji koje će dovesti do tačnog islazivanja stanja u finansijskim izvještajima.

Pojačati kontrolu i odobravati izdatke za službena putovanja uz dosljednu primjenu Uredbe o naknadama za službena putovanja FBiH

Iskazana potraživanja po osnovu datih akontacija opravdati i uskladiti iskazivanje sa računovodstvenim pravilima što podrazumijeva naplatu/otpis ali i pokretanje odgovornosti za nepoduzete radnje u periodu kada su isplate izvršene i trebale biti pravdane ili naplaćene.

Ugovorene usluge priznate su 6.128.461 KM i u odnosu na prethodnu godinu manje su za 792.321 KM. Međutim, utvrdili smo da su ovi izdaci manje iskazani, jer nisu evidentirani svi izdaci fiskalne godine koji prema prezentiranoj dokumentaciji iznose najmanje 103.389 KM (kod ustanova srednjeg obrazovanja 55.572 KM, osnovnog obrazovanja 10.426 KM, visokog obrazovanja 10.779 KM, Ureda za zajedničke poslove 10.426 KM i ostali korisnici 8.190 KM).

U okviru ugovorenih usluga na izdatke za samostalne djelatnosti odnosi se 1.648.201 KM, naknade skupštinskim zastupnicima 724.176 KM, izdaci za reprezentaciju 638.001 KM, izdaci za rad komisija 452.583 KM i ostale ugovorene usluge 443.476 KM.

Izdaci za samostalne djelatnosti - ugovori o djelu, ugovori o privremenim i povremenim poslovima iskazani su 1.648.201 KM što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 104.173 KM ili 6,32 %. Od navedenog iznosa kod JU Univerzitet iskazano je 1.099.386 KM, pravosudnih institucija 163.657 KM, ustanova srednjeg obrazovanja 120.652 KM, Ureda (Službe) za zajedničke poslove 76.589 KM, Stručne službe Skupštine 15.530 KM i Kabineta Premijera 8.545 KM.

Kod **Univerziteta** ugovori o djelu se u najvećem dijelu odnose na angažovanje vanjskih saradnika za održavanje procesa nastave za koje se pored troškova održavanja nastave plaćaju troškovi prevoza i smještaja. Visina naknade za vanjske saradnike utvrđena je aktima Vlade u visini od 15 - 40 KM ovisno o zvanju angažovanog lica. Prema Izvještaju o radu Univerziteta za 2012. godinu u toku godine angažovano je 219 vanjskih saradnika.

Utvrđili smo da su se kod pojedinih **budžetskih korisnika** tokom godine zaključivali ugovori o djelu sa vanjskim saradnicima za obavljanje poslova i radnih zadataka koji su sistematizovani pravilnicima o unutarnjoj organizaciji i predstavljaju redovne poslove organa uprave i javnih ustanova zbog čega ne možemo potvrditi osnovanost angažovanja vanjskih saradnika za njihovo obavljanje (Stručna služba Skupštine, Kabinet Premijera, Općinski sud u Cazinu, Ured/Služba za zajedničke poslove). Isti imaju obilježja ugovora o radu za koje se isključivo mora zaključiti ugovor o radu koji uključuje obaveznu prijavu radnika na penziona i zdravstveno osiguranje te plaćanje poreza i doprinosa. Angažovana su lica za obavljanje poslova vozača i kucanje stenograma (Stručna služba Skupštine), poslovi zemljišno-knjižnog referenta, daktilografski poslovi i poslovi ložača-kurira-domara (Općinski sud Cazin), protokolarni poslovi, multimedijaska prezentacija (Kabinet premijera), poslovi vozača, informatički poslovi, poslovi vođenja evidencija za nabavku materijala, poslovi čišćenja i poslovi obezbjeđenja (Ured/Služba za stručne i zajedničke poslove). Konstatovano je da su između Ureda za zajedničke poslove i dijela lica koji su bili angažirani kao vanjskih saradnici (poslovi vozača, održavanje higijene i obezbjeđenje) tokom godine zaključeni ugovori o radu na neodređeno ali za isto nije proveden javni konkurs za prijem u radni odnos jer je novim kantonalnim Zakonom o državnim službenicima i namještenicima propisano da lica koja u organu državne službe rade na poslovima pomoćne djelatnosti primjenjuju se opći propisi o radu.

Izdaci za rad komisija iznose 452.583 KM i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 28,8 %. Najvećim dijelom odnose se na Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta 152.855 KM (isplate za rad u komisijama za polaganje vozačkih ispita i stručnih ispita), Ured (Služba) za zajedničke poslove 91.934 KM, Ministarstva zdravstva i socijalne politike 67.150 KM za rad Ekonomsko –socijalnog vijeća i u komisijama koje se formiraju na osnovu propisa iz oblasti zdravstva i socijalne politike.

Kod **Ureda (Službe) za stručne i zajedničke poslove** najznačajniji su izdaci za rad komisija koje su formirane rješenjima Vlade i kojima se naknade obračunavaju tokom cijele godine. Prema prezentiranim

podacima najznačajnija su izdvajanja za Komisiju za izbor i imenovanje (28.239 KM bruto), Komisiju za stambena pitanja (16.438 KM), Komisija za zakonodavstvo (13.270 KM) i Komisiju za uspostavu registra nekretnina (15.567 KM). Za rad u komisiji za izbor i imenovanje visina naknade za predsjednika je utvrđena u iznos od 500 KM što je više od utvrđenog limita za mjesečnu naknadu propisanim tačkom IX Odluke o načinu obrazovanja stručnih komisija i drugih radnih tijela od strane Vlade, rukovodilaca kantonalnih organa i ovlaštenih organa budžetskih korisnika (maksimalno 472,50 KM).

Izdaci za reprezentaciju iskazani su u iznosu od 234.614 KM što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 18%. Ovi izdaci značajni su kod Ureda (Službe) za zajedničke poslove 97.845 KM, JU Univerzitet 34.338 KM, Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta 20.714 KM, Kabineta Premijera 13.316 KM i Skupštine 8.848 KM.

Na nivou Kantona Vlada je donijela Pravilnik o poklonima i reprezentaciji (2007. godine i izmjene 2011. godine) kojim nisu utvrđeni limiti za korištenje reprezentacije (ugostiteljske usluge), nije detaljno propisan način kontrole ovih troškova (do 2011. godine bila je propisana obaveza sačinjavanje službene zabilješke o povodu nastanka izdatka), a određena je visina do koje se mogu davati pokloni do 50.000 KM godišnje (do 2011. godine bilo je 3.000 KM godišnje (premijer), odnosno 1.500 KM (ostala ovlaštena lica)).

Kao i prethodne godine utvrđeno je da su interne kontrole u ovom segmentu poslovanja loše i nepotpune, obzirom da većina budžetskih korisnika ove troškove nije regulisala internim aktima, ne vodi se evidencija datih poklona, a na računima za izvršene usluge u značajnom dijelu uzorka nema obrazloženja za koga i u koje svrhe su nastali izdaci (Ured za zajedničke poslove, Kabinet Premijera, Skupština) od kojih su pojedini iskazani od 643 do 992 KM, zbog čega se ne može potvrditi opravdanost iskazanih troškova.

Angažovanje spoljnih saradnika po ugovorima o djelu vršiti za poslove koji nisu predviđeni kao redovni poslovi kako je utvrđeno pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji.

Doraditi postojeći akt o korištenju sredstava reprezentacije u dijelu utvrđivanja limita za upotrebu ovih sredstava i definiranja načina kontrole ovih sredstava u cilju racionalne potrošnje utroška javnog novca za ove namjene.

4.5.3 Transferi

Na ime tekućih transfera utrošeno je 28.018.888 KM, što je u odnosu na planirane 29.401.156 KM, manje za 4,7% ili u iznosu za 1.382.268 KM. Od navedenog iznosa 56,25 % ili 15.761.277 KM je finansiranje prava utvrđenih u zakonskim propisima kao što su prava iz oblasti zdravstva i socijalne zaštite na šta se odnosi 11.440.095 KM i boračke populacije 4.321.182 KM.

Kapitalni transferi realizirani su u iznosu 632.045 KM, što je u odnosu na planirane 929.864 KM, manje za 32% ili u iznosu za 297.819 KM.

Kod **Ministarstva zdravstva i socijalne politike** za tekuće transfere budžetom je planirano 12.016.166 KM a realizirano 11.440.095 KM ili 95,2 %. Ovi izdaci su nastali na osnovu Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom i podzakonskim aktima a značajniji su: isplate za civilne žrtve rata 5.205.167 KM, naknade za trudničko bolovanje 2.810.569 KM, smještaj u ustanove socijalne zaštite 890.679 KM i subvencije za zdravstveno osiguranje nezaposlenih osoba 579.876 KM.

Revizijom smo utvrdili da su navedeni izdaci veći obzirom da nisu unesene sve obaveze koje se odnose na 2012. godinu u iznosu od 917.604 KM od čega se na naknade za trudničko bolovanje odnosi 404.193 KM (za mjesec XI i XII) i naknade za civilne žrtve rata 513.411 KM (za XII), čime je narušeno načelo modificiranog nastanka događaja zbog čega su rashodi podcjenjeni za navedeni iznos kao i iskazani deficit. Istovremeno su tokom 2012. godine evidentirani izdaci iz 2011. godine u iznosu 1.200.256 KM (naknade za trudničko bolovanje 801.442 KM i isplate za civilne žrtve rata 398.814 KM) što pokazuje nepravilan rad jer se zakonske obaveze moraju planirati, iskazivati i finansirati u prezetim iznosima i rokovima. Iako je Ministarstvo zdravstva i socijalne politike u budžetskom zahtjevu dalo tabelarni pregled potrebnih sredstava bez tekstualnog obrazloženja i tražilo 15.663.000 KM za tekuće transfere iz oblasti zdravstva i socijalne politike a budžetom je odobreno manje za 30%. Obzirom da nema obrazloženja traženih sredstava ni m nismo mogli utvrditi visinu prava po zakonskim propisima. Za transfer za civilne žrtve rata traženo je 6.200.000 KM uz napomenu da ima prenos obaveza iz prethodne godine u iznosu od cca. 470.000 KM a budžetom je odobreno 5.650.000 KM (manje za 8,9 %); dok je za naknade za trudničko bolovanje traženo 3.000.000 KM uz napomenu da ima

prenosa obaveza iz prethodne godine cca. 1 milion KM a budžetom je odobreno 2.800.000 KM. Skrećemo pažnju da neizvršavanje obaveza može dovesti do tužbi korisnika prava čime bi se uvećali troškovi budžeta.

U skladu sa preuzetim pravima planirati visinu potrebnih sredstava.

Tekući transferi kod **Ministarstva za pitanja boraca i ratnih vojnih invalida** iskazani su u iznosu 4.321.182 KM i odnose se na rashode nastale na osnovu Zakona o dopunskim pravima boraca i članova njihovih porodica i drugih podzakonskih akata. U okviru transfera za priključak električne energije i vode planirano je 350.000 KM a preraspodjelama uvećano na 453.588 KM koliko je i realizirano. **Međutim, utvrdili smo da dio izdataka iz 2012. godine nije evidentiran u trenutku nastanka obaveze u iznosu 113.874 KM, čime nije ispoštovano načelo modificiranog nastanka događaja, a izdaci su podcjenjeni za isti iznos, kao i iskazani deficit. Takođe, u 2012. godini evidentiran je dio izdataka iz 2011. godine u iznosu 189.664 KM.**

Transfer za sport kod **Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta** planiran je 630.000 KM a realiziran 695.000 KM. Razlika više realizovanih od planiranih sredstava u iznosu od 29.500 KM se odnosi na odobravanje sredstava sportskim klubovima iz tekuće rezerve. Iznos od 630.000 KM odnosi se na odobrena sredstva Sportskom savezu Kantona za šta je Vlada, na prijedlog ministra obrazovanja, 14.06.2012. godine usvoila Program utroška sredstava „Grant za sport“. Navedeni Program je sačinjen na osnovu Program rada i Finansijskog plana prihoda i rashoda Sportskog saveza za 2012. godinu koji je usvojen od strane Predsjedništva Saveza 24.04.2012.godine. Isto nije u skladu sa članom 54. Zakona o sportu kojim je propisano da Program rada i plan utroška sredstava Sportski savez dostavlja Vladi najkasnije do 20.01. budžetske godine. Ministarstvo nije polugodišnje izvještavalo Vladu o utrošku sredstava po ovom osnovu što nije u skladu sa članom 47. Zakona o izvršavanju budžeta Kantona za 2012. godinu i ukazuje da nije uspostavljena kontrola i nadzor nad utroškom ovih sredstava.

Transfer za smještaj i ishranu u studentskim domovima odobren je u iznosu 300.000 KM, rebalansom umanjen na 250.000 KM koliko je i realiziran. Međutim, utvrdili smo da su navedeni izdaci veći za iznos od 44.273 KM, jer zbog nedovoljno planiranih sredstava nije evidentiran dio obaveze po računima za decembar 2012. godine čime je narušeno načelo priznavanja obaveza u periodu na koji se odnose.

Prilikom planiranja i realizacije transfera za sport potrebno je osigurati dosljednu primjenu Zakona o sportu i Zakona o izvršavanju budžeta Kantona.

Subvencije za izgradnju poduzetničke infrastrukture kod **Ministarstva privrede** budžetom su planirane u iznosu od 800.000 KM. Vlada Kantona je u aprilu 2012. godine donijela Program potpore izgradnji poduzetničkih zona u općinama USK-a, a u maju 2012. godine Odluku o usvajanju Programa utroška dijela sredstava Subvencije za izgradnju poduzetničke infrastrukture za 2012. godinu u iznosu od 400.000 KM. Za preostali dio 400.000 KM nije donesen Program utroška, a niti je Rebalansom budžeta za 2012. godinu izvršeno usklađivanje, odnosno ostala su u planiranom iznosu od 800.000 KM. Prema Programu utroška sredstva od 400.000 KM raspodjeljena su u na 4 općine: Ključ, Bosanski Petrovac, Sanski Most i Cazin u jednakim iznosima svakoj općini po 100.000 KM.

Za realizaciju subvencija obezbjeđena su sredstva sa namjenskog ESCROW-og podračuna, a realizirana su u iznosu 399.686 KM. Ugovori o implementaciji poticajnih sredstava sa općinama su u maju i julu 2012. godine zaključeni a sredstva doznačena u julu 2012. godine, osim općine Ključ kojoj do okončanja revizije sredstva nisu doznačena, iako je Ministarstvo privrede 07.05.2012. godine donijelo Odluku o odobravanju sredstava od 100.000 KM, na osnovu čega je i izvršen unos istih na tekućim transferima. Iako je na namjenskom podračunu na datum bilansa bilo raspoloživih sredstava od 728.108 KM. U Ministarstvu finansija nije nam dato obrazloženje o razlozima nedoznačavanja sredstava općini Ključ.

Revizijom smo utvrdili da Ministarstvo privrede nije imenovalo Komisiju za praćenje namjenskog utroška, čime nije postupilo shodno članu III Odluke o usvajanju Programa utroška dijela sredstava, a niti je o utrošenim sredstvima polugodišnje izvještavalo Vladu kako je propisano članom 47. Zakona o izvršavanju budžeta Kantona za 2012. godinu. Takođe, nije postupilo u skladu sa tačkom 3.4 Ugovora o implementaciji poticajnih sredstava, jer nije vršilo kontrolu utroška dodijeljenih finansijskih sredstava, nadzor nad programskim aktivnostima, što podrazumijeva posjete na terenu, nadziranje napretka projekta, praćenje roka implementacije investicijskog projekta. Naime, u datom obrazloženju o realizaciji navedenih projekata navedena je dosadašnja realizacija na osnovu izvještaja o dijelu utrošku doznačenih sredstava koje su dostavile općine Bosanski Petrovac i

Sanski Most. Dok je općina Cazin uputila 24.04.2013. godine zahtjev za produženje trajanja Ugovora od 90 dana, a da su doznačena sredstva od 100.000 KM deponovana na računu i nisu trošena „zbog određenih imovinsko pravnih problema i neusklađenosti katastarskih i gruntovnih evidencija“.

U periodičnim izvještajima, obrazac 10. - Izvještaj o namjenskom utrošku za III i IV kvartal dato je identično tekstualno obrazloženje, odnosno na osnovu čega su odobrena sredstva i obavezu korisnika (općine na podnošenje izvještaja). Međutim, nije dato pismeno obrazloženje o namjenskom utrošku ili razloge za neutrošena sredstva kako je propisano u članu 17. Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Ministarstvo privrede dužno je postupati u skladu sa usvojenim procedurama vezanim za praćenje namjenskog utroška koja je obavezna vršiti kontrolu utroška sredstava i nadzor nad programskim aktivnostima u skladu sa ugovorima o implementaciji poticajnih sredstava.

Prilikom realizacije transfera za subvencije za izgradnju poduzetničke infrastrukture dosljedno poštivati odredbe Zakona o izvršavanju budžeta Kantona, a uz periodične izvještaje dati obrazloženje kako je propisano Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

4.5.4 Tekuća rezerva

Sredstva tekuće rezerve su planirana u iznosu 406.606 KM. Tokom godine Vlada Kantona je vršila smanjenje i povećanje tekuće rezerve, koja je u konačnici iznosila 510.126. KM, a realizirana su 460.938 KM (po odlukama Vlade 283.888 KM, odlukama premijera 107.500 KM i ministra finansija 60.550 KM). Prema Zakonu o izvršenju budžeta Kantona premijer može raspolagati sredstvima iz tekuće rezerve do 150.000 KM, a ministar finansija do 75.000 KM.

Vlada Kantona u maju mjesecu revidirane godine donijela je Odluku o kriterijima za korištenje sredstava tekuće rezerve, koja je prema odlukama bila osnov za dodjelu sredstava iz tekuće rezerve, prema kojoj je ostavljena mogućnost korištenja tekuće rezerve i u drugim slučajevima: „kada Vlada Kantona, premijer ili ministar finansija utvrde da je to od interesa za Kanton, odnosno cijeni opravdanim“.

Zbog ovako nejasno utvrđenog kriterija, mi ne možemo ocijeniti korištenje tekuće rezerve u drugim slučajevima, odnosno šta je to interes za Kanton ili opravdanost trošenja javnog novca.

Prema dokumentaciji, a na osnovu odluka premijera i ministra finansija sredstva tekuće rezerve korištena su za različite namjene: finansijska pomoć raznim sportskim klubovima i drugim udruženjima, pojedincima kao jednokratne novčane pomoći (za liječenje, za pokrivanja troškova izdavanje knjiga, donacije za izdavanje i kupovinu knjiga, kao i finansiranje troškova izrade i obrade doktorske disertacije na postdiplomskom studiju).

Pored redovne tekuće rezerve u skladu s članom 20. Zakona o izvršavanju budžeta kantona, odlukama Vlade odobren je prenos sredstava predviđenih u budžetu za korisnika Služba za zajedničke poslove zbog prestajanja postojanja istog i formiranja tri ureda, na tekuću rezervu u iznosu 1.941.581 KM, a raspoređeno 1.926.231 KM. Rebalansom budžeta za 2012. godinu sredstva su smanjena odnosno „svedena“ na izvršenje od 1.306.771 KM. Ista su realizirana u iznosu 1.303.764 KM za finansiranje Ureda Vlade (43.806 KM), Ureda za zakonodavstvo (1.452 KM) i Ureda za zajedničke poslove (1.258.505 KM).

Potrebno je Odlukom o kriterijima za korištenje sredstava tekuće rezerve jasno odrediti druge slučajeve šta se smatra interesom za Kanton i opravdanosti podjele javnog novca.

4.5.5 Nabavke, kapitalni izdaci i primjena Zakona o javnim nabavkama BiH

Izdaci za nabavku stalnih sredstava realizovani su 3.990.302 KM i u odnosu na plan manji su za 1.595.939 KM ili 29%, a u odnosu na prethodnu godinu veći su za 447.403 KM ili 12,63%. Struktura nabavljenih stalnih sredstava je slijedeća: zemljište 668.934 KM, građevine 265.354 KM, oprema 2.395.191 KM, stalna sredstva u obliku prava 55.886 KM i rekonstrukcija i investiciono održavanje 604.937 KM.

Kod **MUP-a** za nabavku motornih vozila utrošeno je 584.499 KM a odnosi se na nabavku 25 motornih vozila. Krajem 2011.godine pokrenut je postupak nabavke motornih vozila putem finansijskog lizinga i postupak nabavke usluge finansijskog lizinga. Uvidom u dokumentaciju vezano za navedene predmete nabavke utvrđeni su određeni propusti prilikom provođenja postupaka nabavke i to:

- ponude po navedenim postupcima su otvorene 13.12.2011. godine a ocjena ponuda i razmatranje ponuda za nabavku vozila je izvršena tek u junu 2012. godine. Iako Zakonom o javnim nabavkama nije decidno propisan rok odnosno u kojem vremenskom periodu od otvaranja ponuda ugovorni organ treba da donese odluku o izboru najpovoljnijeg dobavljača treba imati u vidu rok za period važenja ponude (opcija ponude) koji je ugovorni organ definisao u tenderskoj dokumentaciji u skladu sa članom 13. Zakona (90 dana od dana isteka roka za podnošenje ponuda);
- zaključkom Ministra od 19.06.2012. godine izmjenjeni su uslovi plaćanja za predmet nabavke motornih vozila kojim je definirano da se navedena nabavka neće finansirati putem lizinga već iz budžetskih sredstava. Navedenim su naknadno (nakon razmatranja ponuda) izmjenjeni elementi tenderske dokumentacije bez obavještenja dobavljačima o izmjenama iste;
- ugovorni organ nakon otvaranja ponuda za nabavku usluga finansijskog lizinga, nije ni razmatrao navedene ponude niti je navedeni postupak otkazan (obustavljen) što nije u skladu sa članom 12. stav 2. Zakona kojim je propisano da kada je postupak ugovora okončan bez dodjele ugovora potrebno je objaviti obavještenje o otkazivanju istog.

Kod **Ureda za zajedničke poslove** provedena su tri konkurentna postupka bez objave obavještenja za nabavku usluga mikrofilmovanja arhivske i dokumentarne građe; usluge sređivanja dokumentarne građe i arhivske građe i usluge za digitalizaciju arhivske i dokumentarne građe. Nije nam prezentiran plan nabavki. Postupci nabavke su pokrenuti na osnovu Zaključka Vlade o pokretanju nabavke (tri LOT-a) bez procjenjene vrijednosti svake pojedinačne nabavke. Za navedene usluge sa dobavljačem „Sektor ADS“ d.o.o. Banja Luka zaključeni su ugovori (po LOT-ovima) 12.09.2012. godine u vrijednost 174.854 KM s PDV-om. Nije izvršena procjena vrijednosti u skladu sa članom 6. Zakona o javnim nabavkama. Obzirom da se radi o sličnim predmetima nabavke isto predstavlja dijeljenje predmeta nabavke i ima za posljedicu primjenu pogrešne vrste postupka. Takođe, nije u skladu sa članom 6. Zakona o javnim nabavkama BiH kojim je propisano da ugovornom organu nije dozvoljeno dijeljenje predmeta ugovora sa namjerom izbjegavanja primjene nabavnih postupaka utvrđenih Zakonom, a ugovor se može dijeliti samo ako su svi dijelovi tako podjeljenog ugovora predmet istog postupka o javnoj nabavci, koji je u skladu sa odredbama ovog Zakona odabran za cjelokupni ugovor.

Postupke nabavki roba i usluga kao i odabir dobavljača provoditi u skladu s Zakonom o javnim nabavkama BiH.

4.6 Finansijski rezultat

Prema konsolidovanim finansijskim izvještajima za 2012. godinu iskazano je ostvarenje prihoda, primitaka i finansiranja u odnosu na rashode i izdatke kako slijedi:

R. br.	Opis	Izmjene budžeta za 2012. god.	Ostvareno u 2011. godini	Ostvareno u 2012. Godini	Index (5/3)	Index (5/4)
1	2	3	4	5	6	7
A	Prihodi i primici (finansiranje)	197.899.605	174.565.639	164.063.899	82,90	93,98
1	Prihodi od poreza	144.107.000	148.596.506	139.178.230	96,58	93,66
2	Neporezni prihodi	23.131.014	21.535.341	19.982.183	86,39	92,79
3	Prihodi od privatizacije (Escrow područun)	1.200.000	243	-	-	-
4	Transferi i donacije	4.252.840	4.262.965	3.440.199	80,89	80,70
5	Kapitalni primici	100.000	169.324	83.070	83,07	49,06
6	Primljene otplate	1.899.271	1.503	1.380.217	72,67	918,3
	Primici od dom. zaduživanja –MMF	23.209.480	-	-	-	-
B	Rashodi i izdaci	197.899.605	181.618.064	174.556.504	88,20	96,11
1	Tekući rashodi	175.074.082	175.964.854	169.934.157	97,06	96,57
2	Kapitalni izdaci	9.398.910	5.653.210	4.622.347	49,18	81,76
	Deficit (obaveze) iz prethodne god	13.426.613	-	-	-	-
C	Višak rashoda nad prihodima (A-B) deficit	-	7.052.425	10.492.605	-	148,8
D	Otplate primljenih zajmova			1.909.888	-	-
E	Višak rashoda nad prihodima sa uključenim otplatama (A-B-D) stvarni deficit			-	-	-
F	Akumulirani deficit u bilansu stanja	-	13.426.613	25.330.587		

Kao što se vidi iz prethodne tabele za 2012. godinu, ukupni prihodi i primicu iskazani su u iznosu 164.063.899 KM, a ukupni rashodi i izdaci u iznosu 174.556.504 KM, te je ostvaren višak rashoda nad prihodima (deficit) iskazan u iznosu 10.492.605 KM, a sa uključenim otplatama primljenih zajmova 12.402.493 KM i predstavlja veću potrošnju u odnosu na raspoloživa sredstva. U 2012. godini nije ostvareno planirano finansiranje za pokriće tekućeg deficita, kao i pokriće akumuliranog deficita.

U finansijskom izvještaju „konsolidovani bilans stanja“ na dan 31.12.2012. godine iskazan je akumulirani neraspoređeni višak rashoda nad prihodima u iznosu 25.330.587 KM, a prethodne godine 13.426.613 KM. Tokom 2012. godine po Odlukama Vlade evidentirano je 78.212 KM na teret finansijskog rezultata i 576.730 KM u korist finansijskog rezultata (otpis obaveza 466.436 KM) i ispravke pogrešnih knjiženja iz ranijih godina 110.294 KM. Ispravke su vršene kod Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i Ministarstva privrede.

Revizijom smo utvrdili da objavljeni finansijski rezultat za 2012. godinu nije tačan, odnosno veći je za 1.581.137 KM, jer budžetski korisnici: Ministarstvo zdravstva i socijalne politike, Ministarstvo za boračka pitanja, Institucije obrazovanja i ostali korisnici nisu evidentirali već stvorene obaveze u 2012. godini na poziciji rashoda i izdataka, a niti na poziciji obaveza u trenutku nastanka istih, što je u istom iznosu utjecalo i na manje iskazani akumulirani deficit.

Pored navedenog u 2012. godini na poziciji rashoda i izdataka iskazani su izdaci iz 2011. godine od najmanje 1.389.920 KM, što potvrđuje da knjigovodstvo nema sve podatke zbog čega nisu tačne i pouzdane evidencije koje bi prezentirale poslovanje sa razumnom sigurnošću. Ovakav način rada je postala praksa, iako smo u prethodnim revizijama ukazivali na obavezu poštivanja pravila, čije nepoštivanje ima za posljedica netačnost prezentiranja stanja i poslovanja u finansijskim izvještajima.

Nepriznavanje rashoda i izdataka u periodu nastanka obaveze nije u skladu s članom 59. Zakona o budžetima u FBiH. Slijedom toga nije ispoštovan ni član 20. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, („Službene novine FBiH“ broj: 87/10) i član 39. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH („Službene novine FBiH“ broj: 1/11). Posljedica istog je da nisu ispoštovana računovodstvena načela: tačnosti, istinitosti, pouzdanosti, sveobuhvatnosti i pravovremenosti.

Rashode i izdatke evidentirati prema računovodstvenom načelu modificiranog nastanka događaja, koji nalaže iskazivanje rashoda i izdataka u periodu u kojem su i nastali.

4.7 Godišnji popis na dan 31.12.2012. godine

Centralna popisna komisija za popis sredstava, obaveza i potraživanja je sačinila Izvještaj o popisu sredstava, potraživanja i obaveza budžetskih korisnika na dan 31.12.2012. godine, usvojen Zaključkom Vlade od 07.03.2013. godine.

Revizijom smo utvrdili da Izvještaj Centralne popisne komisiji nije pouzdan da se potvrdi usklađenost stvarnog i knjigovodstvenog stanja. Usaglašavanje stvarnog i knjigovodstvenog stanja je problem koji je istican u svim revizijama, pa i pored toga rukovodne strukture ranije i sadašnje nisu uspjele usaglasiti stvarno raspolaganje imovinom koju iskazuju u finansijskim izvještajima. Kod budžetskih korisnika izostala je potrebna kontrola ovlaštenih lica čije komisije su vršile popis u dijelu kontrole potpunog popisa, što je imalo za posljedicu da nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem i pogrešnu informaciju o vrijednosti te imovine. U Izvještaju Centralne popisne komisije nabrojani su neki od problema vezanih za popis koje treba da otklanja rukovodno lice korisnika. Nije izvršen popis stanova i status o istim kod svih korisnika, iako su za rješavanje navedenih nepravilnosti pored redovne popisne komisije, formirane još dvije komisije i to: Komisija za prikupljanje podataka za uspostavu registra nekretnina kojom upravlja ili se nalazi u vlasništvu Kantona formirana Rješenjem Vlade u junu 2011. godine s rokom završetka zadatka u trajanju od 2 godine (do juni 2013. godine) s redovnim mjesečnom naknadom u navedenom periodu i Komisija za popis i prikupljanje podataka o svim stanovima, a koji su u vlasništvu Vlade, ministarstava i drugih organa uprave na nivou Kantona, formirana Rješenjem Vlade od 22.03.2012. godine s određenim rokom završetka posla od 30 dana kako bi se izvršila uknjižba vlasništva nad istim. Ista Komisija nije izvršila zadatak po Rješenju Vlade, jer svi stanovi nisu popisani i usaglašeni, a niti ima dokaza da su Vlada i nadležna ministarstva u čijim evidencijama se nalaze ovi stanovi poduzeli dalje korake na usaglašavanju.

U Izvještaju Ureda za zajedničke poslove ustanovljeni su propusti i nepravilnosti u popisnim listama stalnih sredstava, odnosno nepostupanja u skladu sa Pravilnikom o popisu imovine, potraživanja, zaliha i obaveza i Upustva o radu popisnih komisija i obavljanju popisa imovine, obaveza i potraživanja za 2012. godinu, Centralna popisna komisija je isti prihvatila zbog roka za dostavu Izvještaja na Vladu, a Uredu za zajedničke poslove naložila da u što kraćem roku izvrši ispravke. U Izvještaju o popisu Ureda za zajedničke poslove komisija je istakla problem prilikom popisa zbog praćenja opreme koji su dati na korištenje drugim korisnicima bez pratećih odluka, odnosno knjigovodstvenog usklađivanja sa stvarnim stanjem, a što je konstatovano i u Izvještaju prethodne godine.

Kod **Ministarstva unutrašnjih poslova** popis stanova nije izvršen, jer je samo navedeno knjigovodstveno stanje. Komisija u sjedištu MUP-a je konstatovala nedostatke koji kao i prethodnih godina nisu otklonjeni, a odnose se na: „nedostatak inventurnih brojeva u 95% sredstava; nisu upisani tačni nazivi sredstava i koriste se opisni, netačni i neprimjereni nazivi; davanje sredstava i opreme na korištenje drugim organizacionim jedinicama a da nije izvršeno usklađivanje u računovodstvenim evidencijama; pojedini uređaji ili dijelovi namještaja (mobiteli, kancelarijske stolice i dr.) u knjigovodstvu se vode kao stalno sredstvo i kao sitan inventar; tuđa, uglavnom donirana sredstva na upotrebi kod ministarstva sva se vode samo naturalno, jer nije izvršena procjena za iste kao i uknjižba u vlasništvu ovog organa“. Komisija u sjedištu MUP-a utvrdila je manjak opreme u vrijednosti 119.758 KM (namještaj, kompjuterska oprema i oprema za prenos podataka) a koja je 1995. godine evidentirana u knjigovodstvu kao oprema AID-a, a 1996. godine prilikom iseljenja AID jedan dio odnešen a da nije izvršeno i knjigovodstveno usklađivanje istih sa stvarnim stanjem. Za manjak Komisija je predložila Centralnoj popisnoj komisiji MUP-a, koja je i prihvatila prijedlog da se navedena sredstva isknjiže sa stanja u bruto bilansu, jer ista povećavaju vrijednost imovine a ne nalaze se u MUP-u ili da se prenesu na sumnjiva i sporna potraživanja. Međutim, Centralnoj popisnoj komisiji na nivou Kantona i Vladi nije dat prijedlog za isknjižavanje imovine koja je iskazana kao manjak, te isti nije ni knjižen. Takođe, Komisija za popis oružja utvrdila je manjak u iznosu 32.726 KM, za koji takođe nije dat prijedlog, odnosno Odluka o knjiženju manjka u skladu sa računovodstvenim propisima, nego je dat prijedlog da se izvrši vanredni popis naoružanja, a što je bio prijedlog i nakon popisa prethodne godine, a isto nije urađeno. Centralna popisna komisija MUP-a nije prihvatila prijedlog Komisije za popis sitnog inventara u iznosu od 106.231 KM a zbog neusklađenosti stanja po popisu i bruto bilansu na nivou MUP-a.

Kod **budžetskog korisnika JU Medrese Džemaludin ef. Čaušević** nije vršen popis imovine, potraživanja, zaliha i obaveza, obzirom da Ministarstvu finansija nisu dostavljeni traženi podaci vezani za popis od navedenog korisnika.

Svi budžetski korisnici obavezni su popisom na dan 31.12. tekuće godine utvrditi stvarno stanje imovine i obaveza Kantona i isto uskladiti sa knjigovodstvenim stanjem u skladu s Zakonom o računovodstvu i reviziji FBiH i internim aktima.

4.7.1 Stalna sredstva

U konsolidovanom finansijskom izvještaju sadašnja vrijednost stalnih sredstava na datum bilansa iznosi 167.104.664 KM, nabavna vrijednost 239.597.834 KM a otpisana vrijednost 72.493.170 KM.

Vrijednost stalnih sredstava po vrstama prikazana je u tabelarnom pregledu, te promjene i kretanja tokom revidirane godine i uporedni podaci prethodne i 2012. godine:

Opis	Zemljište	Gradevine	Oprema	Ostala stalna sredstva	Sredstva u obliku prava	Sredstva u pripremi	Sredstva van upotrebe	Ukupno
Nabavna vrijednost								
01.01.2012. godine	24.509.912	169.109.261	34.941.964	442.943	1.824.322	10.112.137	21.292	240.961.831
Direktne nabavke	668.934	786.341	2.645.309	-	157.586	835.798	-	5.093.969
Donos sa pripreme	-	65.310	419.513	-	-	-	-	484.823
Donacije	-	173.735	-	370	75.977	-	-	250.082
Preknjižavanje	-	12.037	-	-	274.085	-	856.821	1.142.943
Ukupno povećanje	668.934	1.037.423	3.064.822	370	507.649	835.798	856.821	6.971.817
Isknjižavanje-preknjiž.	-	(3.708.597)	-	-	(280.477)	(2.113.599)	(857.903)	6.960.576
Prenos sa pripreme	-	-	-	-	-	(484.823)	-	(484.823)
Rashodo. po popisu	-	-	(890.416)	-	-	-	-	(890.416)
Ukupno smanjenje	-	(3.708.597)	(890.416)	-	(280.477)	(2.598.422)	(857.903)	(8.335.814)
Stanje 31.12.2012.	25.178.846	166.438.087	37.116.371	443.313	2.051.494	8.349.513	20.210	239.597.834
Amortizacija								
01.01.2012. godine		42.566.312	26.253.362	-	737.723	-	-	69.557.398

Amortizacija 2012.		2.622.379	1.800.217	-	81.768	-	-	4.504.363
Isknjižavanje amort.		(719.167)	(868.598)	-	-	-	-	(1.587.765)
Preknjižavanja		-	-	-	19.174	-	-	19.174
ISPRAVKA 31.12.12.		44.469.524	27.184.980	-	838.666	-	-	72.493.170
Neotpisana vrijednost 31.12.2011.	24.509.912	126.542.949	8.688.602	442.943	1.086.598	10.112.137	21.292	171.404.433
Neotpisana vrijednost 31.12.2012.	25.178.846	121.968.563	9.931.391	443.313	1.212.828	8.349.513	20.210	167.104.664

Uvidom u prezentirani pregled promjena na stalnim sredstvima u 2012. godini ukupno povećanje vrijednosti stalnih sredstava u nabavnoj vrijednosti skazano je u iznosu 6.971.817 KM, a smanjenje 8.335.814 KM.

Građevinski objekti iskazani su u iznosu 121.968.563 KM. Vrijednost istih u 2012. godini povećana je za 1.037.422 KM, od čega Odlukama Vlade u iznosu 437.386 KM (uknjižavanje zgrade JU OŠ Čoralici, koja ranije nije bila uknjižena, procijenjene vrijednosti 391.831 KM; uknjižavanje povećanja vrijednosti za izvršenu rekonstrukciju krova fiskulturne sale koja nije provedena sa stanjem na dan 31.12.2011. godine kod OŠ Gornje Prekounje Ripač u iznosu 14.249 KM i kod OŠ Liskovac, Cazin uknjižavanje 64.835 KM, a isknjižavanje 33.529 KM radi usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem). Smanjenje vrijednosti građevinskih objekata izvršeno je u iznosu od 3.708.597 KM, a odnosi se na isknjižavanje stanova kod MUP-a u iznosu 1.820.438 KM i Vodovod Bužim 1.888.159 KM.

Stambeni objekti iskazani su u iznosu 4.828.239 KM. Od čega je najveća vrijednost iskazanih stanova kod Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta 1.532.901 KM, Ministarstva unutrašnjih poslova 1.081.730 KM i Ureda za zajedničke poslove 891.825 KM.

Revizijom smo utvrdili da/je:

- **Ministarstvo unutrašnjih poslova** nije u potpunosti izvršilo isknjižavanje stanova u vrijednosti 2.902.168 KM. Vlada Kantona 29.03.2012. godine donijela Odluku kojom je ovlastila ministra MUP-a za donošenje pojedinačnih odluka o isknjižavanju otkupljenih stanova u navedenoj vrijednosti. Donesene su pojedinačne odluke o isknjižavanju istih u vrijednosti od 1.820.438 KM, a za preostalu vrijednost stanova u iznosu od 1.081.730 KM nema dokaza koji bi potvrdili da se radi o imovini kojom raspolaže budžetski korisnik.
- Kod **Ureda za zajedničke poslove (Služba za stručne i zajedničke poslove)** vrijednost stanova iskazana je 891.825 KM. Na prijedlog Centralne popisne Komisije Vlada je 07.03.2013. godine, donijela Odluku o isknjiženju stana u vrijednosti 70.028 KM, a po dobijanju dokaza o izvršenoj uplati. Međutim, Odluka nije provedena, iako je po presudi Kantonalnog suda u Bihaću utvrđeno da je stan otkupljen od strane fizičkog lica koje je i vlasnik istog, što je i konstatovano u Izvještaju popisne komisije. Posljedica čega su imovine i izvori sredstava precijenjeni su u iznosu za 70.028 KM. Pored navedenog, utvrdili smo da se vrijednost stanova iskazuje duži vremenski period po nabavnoj vrijednosti, kao i druga imovina – zgrade u iznosu 514.853 KM ne vrši se obračun amortizacije iako su isti evidentirani u upotrebi, što nije u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za kantonalne budžetske korisnike i trezor („Sl. glasnik USK-a“, br:22/11). Zbog čega iskazana vrijednost stanova i druge imovine ne odražava realne podatke i neosnovano uvećava imovinu i izvore sredstava Kantona.
- Kod **Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta** u knjigovodstvenoj evidenciji iskazana je vrijednost stanova od 1.532.901 KM, ali za iste nema dokaza da se radi o imovini kojom raspolaže budžetski korisnik.

Ranijim revizijama date su preporuke da se u skladu sa propisima mora dokazati raspolaganje imovinom koja se iskazuje u finansijskim izvještajima. Vlada je početkom 2012. godine formirala Komisiju za popis i prikupljanje podataka o svim stanovima, ali ista Komisija nije izvršila popis svih stanova, a time i dokazivanje vrijednosti ove imovine koja se iskazuju u knjigovodstvenim evidencijama Trezora. Tokom revidirane godine prezentirana je Informacija (od 14.11.2012. godine) Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta u kojoj je obrazloženo da se radi o stanovima koji su građeni iz kreditnih sredstava, koji su u još 1999. godini dodijeljeni profesorima visokoškolskih ustanova sa kojim su zaključeni „ugovori o korištenju i kupoprodaji stanova“, iako je Kantonalno pravobranilaštvo dalo mišljenje iste godine da: „navedeni ugovori, nisu u skladu sa odredbama Zakona o stambenim odnosima i Zakona o prodaji stanova na kojim postoji stanarsko pravo“. U Izvještaju o popisu je navedeno:“ da je

ovo Ministarstvo još u 1999. godine ugovore o korištenju stana proglasilo nevažećim o čemu je izvjestilo svaki fakultet i svakog korisnika stana“. Istovremeno nije postupljeno u skladu sa Odlukom Skupštine iz 2002. godine, prema kojoj je zadužena Vlada Kantona da sa Stambenim fondom općine Bihać pravno reguliše status stanova „D3“ objekta „Blok 11“ u naselju Ozimice II koji su građeni sredstvima kredita. Prema Informaciji dati su prijedlozi mjera: da se reguliše pravni status objekta i da se postupi po mišljenju Kantonalnog pravobranilaštva iz 2003. godine, a to je: „da Vlada sporazumno raskine sve ugovore o korištenju i kupoprodaji stanova sa korisnicima istih, kao i eventualni povrat sredstava datih na ime kupovine istih, uz priznanje troškova stanarine za stanove koje su koristili“.

Iz prethodo navedenog se jasno vidi da se radi o propuštenim radnjama odgovornih osoba još od 1999. godine, koji još uvijek nije riješen.

Dokazati stvarno stanje stanova koji se mogu iskazivati u finansijskim izvještajima uz poštivanje svih zakonskih propisa koji reguliraju ovu oblast, a otkupljene stanove u skladu sa propisima isknjižiti iz knjigovodstvenih evidencija, radi realnog iskazivanja imovine u finansijskim izvještajima.

Ured za zajedničke poslove treba vršiti obračun amortizacije na iskazana stalna sredstva u upotrebi u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za kantonalne budžetske korisnike i Trezor.

Sredstva u pripremi iskazana su u iznosu 8.349.513 KM. U 2012. godine vrijednost ovih sredstava je povećana za nabavku opreme 835.79 KM, u upotrebu preneseno 484.823 KM i isknjiženo 2.113.599 KM. Isknjižena vrijednost sredstava se odnosi na opremu (repetitori) koji su duži vremenski period bili evidentirani kod Ministarstva privrede, a po Zaključku Vlade i Odluci Skupštine o prenosu vlasništva nad emisionim objektima preneseni su na korisnika JP RTV USK-a.

Duži vremenski period od momenta uvođenja trezorskog poslovanja iskazuju se sredstva u pripremi u vrijednosti 3.636.955 KM (zgrada 3.536.995 KM i oprema 99.960 KM) koja se odnose na JU Medresa Džemaludin ef. Čaušević. Zgrada se koristi već duži vremenski period (useljena), a za istu nije izvršeno knjigovodstveno evidentiranje stavljanja u upotrebu (funkciju), čime nije postupljeno shodno članu 16. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Imajući u vidu da se od momenta kad je zgrada izgrađena (raspoložive za funkciju) i oprema iz 2007. godine, odnosno kad su se počela koristiti za predviđene namjene nisu stavljena u upotrebu, ima za posljedicu da u proteklom periodu nije vršen obračun amortizacije, te direktan uticaj i na iskazanu vrijednost stalnih sredstava i izvora sredstava, zbog čega vrijednost istih na datum bilansa nije realna.

Medresa Džemaludin ef. Čaušević je zahtjevom od 06.02.2012. godine tražila od Ministarstva finansija isknjižavanje imovine, obaveza i potraživanja jer su ista u vlasništvu i nadležnosti Rijaseta Islamske zajednice, odnosno da je Sabor Islamske zajednice u BiH osnivač Medrese.

JU Medresa Džemaludin ef. Čaušević, vodi se kao budžetski korisnik i finansira budžetskim sredstvima koja su u 2012. godini iznosila 841.229 KM. Zbog traženog isknjižavanja imovine iz knjigovodstvenih evidencija Trezora i istovremenog finansiranja iz Budžeta zakonodavna i izvršna vlast treba da se opredjele o budućem načinu finansiranja, što podrazumijeva i usaglašavanje knjigovodstvenih evidencija.

4.7.2 Novčana sredstva

Novčana sredstva, na kraju fiskalne godine, na transakcijskim računima koji su u sastavu Jedinog računa trezora iznosila su 9.964.435 KM.

Novčana sredstva iskazana na datum bilansa su:

	31.12.2012.	31.12.2011.
Novčana sredstva	9.964.435	10.772.926
Transakcijski računi u bankama	9.918.595	10.724.160
Izdvojena novčana sredstva	8.118	8.118
Blagajna	37.722	40.648

Iskazani iznos novčanih sredstava nije raspoloživ za tekuću likvidnost Budžeta, jer su u istim sadržana namjenska sredstva od 7.292.699 KM, koja se troše prema utvrđenim namjenama. Odluku o otvaranju posebnog transakcijskog podračuna – povrat kredita za potrebe Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva u okviru Jedinog računa Trezora Vlada Kantona je donijela u septembru 2012. godine.

Otvaranje podračuna predstavlja aktiviranje već postojećeg računa kod Balkan Investment banke koja je pravni sljednik Una banke dd (banke koja je u stečaju), a kod koje su u ranijem periodu zamrznuta namjenska sredstva u iznosu 847.669 KM. Na datum bilansa iz Balkan Investment banke potvrđeno je da je izvršen prenos sredstava u navedenom iznosu iz Una banke.

Za izdvojena novčana sredstva od 8.118 KM nema dokaza na šta se odnose, a iskazuju se u knjigovodstvenim evidencijama, niti je za iste Komisija za popis obrazložila.

4.7.3 Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja u konsolidovanim finansijskim izvještajima za robe i usluge iskazana su u iznosu 3.210.101 KM i u odnosu na prethodnu godinu veća su za 326.092 KM. Povećanje se u najvećem dijelu odnosi na evidentiranje potraživanja od koncesionara za koncesione naknade (156.085 KM).

Kratkoročna potraživanja iskazana na datum bilansa su:

	31.12.2012.	31.12.2011.
Kratkoročna potraživanja	3.210.101	2.884.009
Potraživanja od pravnih lica	684.967	762.797
Potraživanja za isporučene usluge	587.400	658.585
Potraživanja za unaprijed plaćenu robu	97.567	104.212
Potraživanja od fizičkih lica	11.820	20.154
Potraživanja za isporučene usluge	11.820	20.154
Ostala potraživanja	2.716.300	2.372.985
Potraživanja od uposlenika (akontacije i štete)	12.293	13.496
Potraživanja za bolovanja	192.268	0
Potraživanja za pripravnike	2.584	0
Sumnjiva i sporna potraživanja	958.874	590.998
Potraživanja po osnovu viška rashoda	161.602	161.602
Ostala potraživanja	1.321.429	1.534.389
Prelazni račun potraživanja	67.250	72.500
Ispravka vrijednosti	(202.986)	(271.927)

Kratkoročna potraživanja su iskazana u iznosu 3.210.101 KM i većim djelom se odnose na ostala potraživanja 1.321.429 KM, sumnjiva i sporna potraživanja 958.874 KM, potraživanja na osnovu pruženih usluga 599.220 KM i potraživanja za bolovanja 192.268 KM.

Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da se **potraživanja za isporučene usluge i robu** u značajnom dijelu odnose na potraživanja iz ranijeg perioda; nije vršeno usaglašavanje potraživanja po ročnosti, odnosno ista iako su starija od 6 mjeseci nisu evidentirana na poziciji sumnjivih i spornih potraživanja u skladu sa Računovodstvenim politikama za kantonalne budžetske korisnike i Trezor. Na početno stanje se odnosi 375.981 KM od čega kod ustanova obrazovanja 317.139 KM koja se u najvećem iznosu odnose na period prelaska na trezorsko poslovanje. Prema članovima 22. i 67. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta FBiH predviđeno je procjenjivanje bilansnih pozicija sa ciljem utvrđivanja vrijednosti pojedinačnih pozicija bilansa, te da se potraživanja koja su nesigurna za naplatu ispravljaju za procjenjeni iznos. Takođe, samo za dio potraživanja osigurana je ovjerena konfirmacija od strane kupaca koja potvrđuje postojanje potraživanja. U toku godine su u okviru potraživanja za isporučene usluge i robu kod Ministarstva privrede evidentirana potraživanja po osnovu koncesionih naknada za 2012. godinu u iznosu od 156.085 KM. Nije knjiženo ukupno potraživanje po ovom osnovu, koji prema podacima Komisije za koncesije iznose 1.239.292 KM, **zbog čega se ne može se potvrditi vjerodostojnost iskazanih potraživanja u finansijskim izvještajima.**

U okviru **ostalih kratkoročnih potraživanja** značajna su sumnjiva i sporna potraživanja 958.874 KM i ostala potraživanja u iznosu od 1.321.429 KM. Sumnjiva i sporna potraživanja su veća u odnosu na prethodnu godinu za 397.876 KM i u najvećem dijelu se odnosi na preknjižavanje potraživanja iz ranijeg perioda kod Poljoprivrednog zavoda (323.360 KM) i Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (60.100 KM) za date kredite i isporučene usluge i robu iz ranijih godina za koje su poduzete mjere naplate ali je ista neuredna i nesigurna. Sa izvještajnim periodom kod Poljoprivrednog zavoda je iskazano 635.008 KM i Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva 159.001 KM.

U okviru ostalih potraživanja najznačajnije je potraživanje od Agencije za privatizaciju po datoj pozajmici iz 2011.godine u iznosu od 300.000 KM kao i potraživanja prema Una Banci u iznosu od 751.364

KM (potraživanja za zamrznuta sredstava iz ranijih godina a značajan dio se odnosi na početna stanja koja su preuzeta pri ulasku na Trezorsko poslovanje) .

U izvještajnom periodu došlo je do isknjižavanja kratkoročnih potraživanja i plasmana provođenjem odluka rukovodioca uz saglasnost Vlade o isknjižavanju istih iz Glavne knjige u ukupnom iznosu od 26.005 KM. Kod Ministarstva privrede vršena je ispravka pogrešnog knjiženja kratkoročnih plasmana iz ranijeg perioda u iznosu od 22.140 KM a ostala potraživanja su isknjižena uz obrazloženje da je nastupila zastara ili su protiv dužnika pokrenuti sporovi sa neizvjesnom naplatom obzirom da većina istih više ne egzistira.

Potraživanja za bolovanja iskazana su u iznosu 192.268 KM. Ukupna potraživanja tokom godine iznosila su 501.705 KM, koja su smanjena na 309.437 KM. Vjerodostojnost ovih potraživanja ne možemo potvrditi zbog nedostatka dokumentacije – popisa koja nisu popisana na odgovarajući način iz kojih bi se vidjela starosna struktura, kao i da li su podnešeni zahtjevi za refundaciju ovih sredstava u roku.

Potrebno je poduzeti propisane radnje vezana za potraživanja za bolovanje.

Potrebno je u skladu sa propisima izvršiti procjenu vrijednosti pojedinačnih pozicija bilansa sa ciljem realnog iskazivanja potraživanja u finansijskim izvještajima.

Potrebno je dosljedno primjenjivati odredbe Računovodstvenih politika za kantonalne budžetske korisnike i Trezor prilikom evidentiranja potraživanja starijih od 6 mjeseci.

4.7.4 Dugoročni plasmani

Dugoročni plasmani iskazani su 1.542.285 KM što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 168.022 KM. Razlog smanjenja je preknjižavanje dijela potraživanja po dugoročnim plasmanima iz ranijih godina na sumnjiva i sporna potraživanja kod Poljoprivrednog zavoda u iznosu od 113.073 KM koji su najvećim dijelom utužena ali su neizvjesna za naplatu.

Kod **Ministarstva privrede** dugoročni plasmani iskazani su u iznosu od 850.000 KM. U okviru istih evidentiran je iznos od 150.000 KM koji se odnosi na deponovana sredstava kod Una Banke iz ranijeg perioda koja nisu vraćena u ugovorenom roku i 700.000 KM dugoročni plasman iz ranijih godina dat „Unatransu“ Bihać za nabavku opreme. U izvještaju popisne komisije konstatovano je da je obzirom da je došlo do prodaje Una Banke Balkan Invesment Banci istoj prijavljena potraživanja (tokom 2011.godine) koja su i potvrđena od strane Banke. Međutim navedena sredstava nisu vraćena tako da je Ministarstvo putem Kantonalnog pravobranilaštva zatražilo naplatu potraživanja sudskim putem, a parnični postupak po navedenom je u toku.

U izvještaju popisne komisije Ministarstva navedeno je da je za potraživanje za plasman sredstava Unatransu Kantonalno Pravobranilaštvo aktom od 23.02.2011. godine bilo stava da je za navedeno nastupila zastara. Isto tako je navedeno da je popisna komisija za 2011. godinu cijnila da je navedeno potraživanje neosnovano, te su tražili konačan stav Pravobranilaštva po ovoj problematici koje nije dobiveno. Budući da je u međuvremenu u toku 2012. godine pokrenut stečajni postupak nad Unatrans d.d. Bihać, te da će Kantonalno pravobranilaštvo prijaviti potraživanja u stečajnom postupku dužnika (akt od 20.11.2012. godine) pravobranilaštvo je potvrdilo osnovanost potraživanja iako Federalno ministarstvo finansija kao donator bespovratnih sredstava aktom od 2001. godine smatra opravdanim zahtjev preduzeća Unatrans za raskidanje ugovora na osnovu kojeg Kanton potražuje predmetna sredstva.

Zbog naprijed navedenog i Centralna popisna komisija na nivou Vlade nije preporučila isknjižavanje ili otpis ovih potraživanja.

Obzirom da se navedeni plasmani odnose na raniji period, da nisu vraćeni u predviđenom roku i da je neizvjesna njihova naplata ista su trebala biti prenesena na sumnjiva i sporna potraživanja u skladu sa računovodstvenim propisima.

4.7.5 Kratkoročne obaveze i kratkoročna razgraničenja

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iskazani su u iznosu 39.941.232 KM od čega se na obaveze odnosi 31.597.910 KM, a na razgraničenja 8.343.322 KM.

Kratkoročne obaveze su u odnosu na prethodnu godinu veće za 10.187.936 KM ili za 47,59 % i iste imaju trend rasta a jedan od razloga povećanja obaveza je neredovno izmirenje obaveza zbog nedostatka sredstava odnosno nelikvidnosti budžeta.

Struktura iskazanih kratkoročnih obaveza je slijedeća:

R.br.	Opis	Stanje na 31.12.2012.	Stanje na 31.12.2011.	Index (3/4)
1	2	3	4	5
A.	KRATKOROČNE OBAVEZE (1+2+3)	31.597.911	21.409.975	147,58
1.	Krat. obaveze prema dobavljačima, fizičkim licima i ostale kr. ob.	13.843.293	6.631.539	208,75
1.0.	Kratkoročne tekuće obaveze	11.225.420	5.272.406	212,91
1.1.	Obaveze prema fizičkim licima	1.002.936	527.713	190,05
1.2.	Ostale kratkoročne obaveze	1.614.937	831.420	194,24
2.	Obaveze po kratkoročnim kreditima i zajmovima	20.250	20.250	100,00
3.	Obaveze prema uposlenicima	17.448.058	14.471.875	120,57
3.1.	Obaveze za plaće – redovan rad	7.021.161	6.868.139	102,23
3.2.	Obaveze za naknade plaće	927.613	435.713	212,90
3.3.	Doprinosi	4.416.891	4.277.268	103,26
3.4.	Ostale obaveze po osnovu naknada uposlenika	5.078.610	2.889.252	175,78
3.5.	Ostale obaveze	3.783	1.503	251,70
4.	Finansijski i drugi odnosi	286.311	286.311	100,00
B.	KRATKOROČNA RAZGRANIČENJA (4+5+6)	8.343.322	7.260.170	114,92
5.	Kratkoročno razgraničeni prihodi	8.294.557	7.231.431	114,70
6.	Kratkoročno razgraničeni rashodi	46.393	26.349	176,07
7.	Ostala razgraničenja	2.373	2.390	99,29
UKUPNO (A + B)		39.941.233	28.670.145	139,31

Kratkoročne obaveze se odnose na tekuće obaveze u iznosu od 13.843.293 KM, kratkoročne kredite i zajmove 20.250 KM, obaveze prema uposlenicima 17.448.058 KM i finansijski i obračunski odnosi povezanih jedinica 286.311 KM.

Kratkoročne obaveze prema dobavljačima, fizičkim licima i ostale obaveze su veće u odnosu na prethodnu godinu za 7.211.754 KM ili 52 %. U okviru kratkoročnih tekućih obaveza **obaveze prema dobavljačima** iskazane su u iznosu od 6.521.003 KM (od čega je kod ustanova iz nadležnosti obrazovanja 3.174.553 KM; MUP-a 1.244.418 KM i institucije pravosuđa 1.132.883 KM), te **ostale obaveze** (korisnici tekućih transfera) 4.690.324 KM od čega su kod Ministarstva zdravstva i socijalne politike 2.106.731 KM i Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva 1.226.336 KM. Kod Ministarstva obrazovanja u okviru **ostalih kratkoročnih obaveza** iskazano je 1.083.032 KM za korisnike tekućih transfera. Utvrđeno je da budžetski korisnici nisu primili većinu konfirmacija, odnosno nisu usaglašena iskazana stanja obaveza sa dobavljačima, tako da se ne može potvrditi iskazano stanje na datum bilansa, a što otvara mogućnost pojavljivanja dodatnih obaveza.

Obaveze prema uposlenicima iskazane su 17.448.058 KM u okviru kojih su iskazane obaveze za redovan rad 7.021.161 KM; naknade plaće 927.613 KM, doprinosi 4.416.891 KM, ostale obaveze prema uposlenicima- naknade uposlenih 5.082.393 KM. Na obaveze izvještajnog perioda (dio plaće i naknada za XI i XII 2012.godine) odnosi se 14.691.151 KM (redovan rad 5.221.283 KM, naknade plaća 822.258 KM, doprinosi 3.785.532 KM i ostale obaveze prema uposlenim 4.862.077 KM) koje su najvećim dijelom izmirene u prvom kvartalu 2013. godine iz redovnih prihoda, a iznos 2.756.908 KM se odnosi na obaveze ranijih godina i ratne plaće (redovan rad 1.799.878 KM, naknade plaća 105.355 KM, doprinosi 631.359 KM i ostale obaveze prema uposlenim 220.316 KM).

Revizijom smo utvrdili da svi budžetski korisnici nisu izvršili stvarni popis obaveza i uskladili stvarno sa knjigovodstvenim stanjem obaveza jer dio obaveza 2012. godine u iznosu od 1.581.137 KM nije evidentiran u knjigovodstvenim evidencijama u trenutku nastanka istih, niti su iste popisane zbog čega se ne može potvrditi da stvarno stanje obaveza odgovara iskazanom u finansijskim izvještajima. Prema prezentiranim podacima ove obaveze se odnose na obaveze za socijalna davanja kod Ministarstva zdravstva i socijalne politike 917.604 KM (naknade za civilne žrtve rata i porodične naknade); Ministarstva za pitanja boraca i ratnih vojnih invalida 128.313 KM (od toga za priključke za struju i vodu boračkoj populaciji 113.874 KM) i obaveze za tekuće troškove i nabavu opreme kod institucija obrazovanja ukupno 461.714 KM (od čega su najznačajnije kod srednjeg obrazovanja 196.576 KM i osnovnog obrazovanja 175.269 KM), Ured za zajedničke poslove 65.471 KM, Socijalno-

pedagoška životna zajednica 4.577 KM, Skupština 3.215 KM i Ured za zakonodavstvo 243 KM. Navedeno ima za posljedicu da su obaveze, rashodi i izdaci podcjenjeni za iznos od 1.581.137 KM, a finansijski rezultat je manje iskazan za isti iznos.

Nakon usvajanja godišnjeg popisa a na osnovu odluka rukovodioca izvršen je otpis obaveza (u korist finansijskog rezultata) u iznosu od 466.436 KM uz obrazloženje da se radi o zastari i nepostojanju adekvatne dokumentacije kojom bi se dokazala vjerodostojnost navedenih obaveza, a dio obaveza je naplaćeno putem sudskih presuda ali nije rasknjiženja obaveza.

Kratkoročna razgraničenja iskazana su 8.343.322 KM, u odnosu na prethodnu godinu veći su za 1.083.152 KM ili 13%. Od čega se 8.294.557 KM odnosi na razgraničene prihode, 46.393 KM razgraničene rashode i 2.373 KM ostala razgraničenja.

U okviru razgraničenih prihoda najznačajniji su prikupljeni a neutrošeni namjenski prihodi i primljene a neutrošene donacije. Sa izvještajnim periodom na namjenska sredstva se odnosi 7.292.699 KM i to vode naknade 203.459 KM, naknade za šume 215.550 KM, naknade za pretvorbu poljoprivrednog u nepoljoprivredno zemljište 5.534.741 KM, naknade za zaštitu i spašavanje 1.028.615 KM i za zaštitu okoliša 310.334 KM koja se koriste se po posebnim propisima za finansiranje zakonom utvrđenih namjena.

Kod **Ministarstva obrazovanja** na razgraničenim ostalim prihodima evidentirano je 137.749 KM koji se odnosi na uplate za korištenje stanova koji su dati korisnicima institucija obrazovanja u ranijem periodu a za koje još nije riješen pravni status. U 2012. godini po ovom osnovu naplaćeno 7.056 KM. Isto tako na poziciji obaveze prema fizičkim licima evidentirane su uplate za otkup stana (3 lica) u iznosu 49.795 KM koji su uneseni u knjigovodstvene evidencije pri ulasku na trezorsko poslovanje.

4.7.6 Dugoročne obaveze

Dugoročne obaveze iskazane su u iznosu 17.301.865 KM, od čega kreditne obaveze po ino-kreditima 13.707.276 KM i od domaćeg zaduživanja 3.893.048 KM.

Struktura i stanje dugoročnih obaveza po kreditima je slijedeća:

R.br.	Opis	Stanje na 31.12.2012.	Stanje na 31.12.2011.
1	2	3	4
	Dugoročne obaveze (I+II)	17.301.865	17.422.307
I	Vanjski dug Federacije BiH	13.707.276	13.408.818
	Primici od zaduživanja stranih vlada	719.124	626.963
	Primici od zaduživanja od drugih stranih pozajmljivača	12.781.855	12.988.152
II	Obaveze od domaćeg zaduživanja	3.893.048	3.715.031
	Obaveze od domaćih finansijskih institucija	3.893.048	3.715.031

Kreditna sredstva MMF-a po III Stand by aranžmanu su dobivena u 2009. godini preko Federalnog ministarstva finansija u iznosu 12.500.000 KM. Obaveze po ovom kreditu na dan 31.12.2012. godine iznose 12.781.855 KM. Otplata kamate se vrši od 2010. godine. Za otplatu glavnice odobren je reprogram od strane Federacije BiH. Ugovor o reprogramu obaveza, na koji je Skupština kantona dala saglasnost, zaključen je 18.03.2013. godine između Federalnog ministarstva finansija i Ministarstva finansija kantona, kojim je odobren reprogram obaveze za glavicu na period otplate 5 godina uz grejs period 2 godine.

Sredstva kreditnog zaduženja kod Saudijskog fonda, realiziranog preko Investicijske banke Federacije BiH za izgradnju škola i rekonstrukciju škola 2.865.369 KM, za realizaciju projekta Vodovod Bužim u iznosu 1.535.571 KM.

Obaveze za finansijski lizing u iznosu 119.071 KM prema Hypo alpe adria lizing-a uzete u ranijem periodu za Upravu za inspeksijske poslove za nabavku 6 motornih vozila.

4.8 Ostali bitni nalazi

Prema **pregledu zaprimljenih a neizvršenih sudskih rješenja na teret budžeta Kantona** na dan 31.12.2012. godine obaveze po ovom osnovu su 53.156.599 KM za 8.239 predmeta, bez uključenih sudskih troškova i kamata od kojih je najznačajniji broj predmeta iz radno-pravnog odnosa. U odnosu na prethodnu godinu veći su za 7.208.745 KM. Izvršna sudska rješenja se odnose na period od 2007.- 2012. godine a broj ovih rješenja konstatno raste tako je do marta 2013. godine ukupno obaveza po ovom osnovu 54.062.267

KM (8.411 predmet). Budžetom za 2012. godinu na poziciji transfera Vlade je planirano 1.500.000 KM za izvršenje sudskih presuda, a Rebalansom budžeta ovaj iznos umanjen je na 20.000 KM koliko je i realizirano. Utvrđeno je da je Ministarstvo finansija u prijedlogu nacrt budžeta za ove namjene planiralo 10.000.000 KM koji je usvojenim budžetom odobren u iznosu od 1.500.000 KM. Vlada Kantona je donijela Zaključak 05.09.2012. godine kojim je „zadužen Premijer Kantona da formira tim za pregovore sa povjericima, kao i aktivnosti na uspostavi registra povjericilaca zainteresiranih za aranžman vansudske nagodbe koji podrazumjeva odricanje kamata i 25% glavnice, kao i sudskih troškova, uz obaveznu izmjenu kolektivnih ugovora u dijelu mogućnosti podizanja novih tužbi prema Kantonu po istom osnovu, te da će po pribavljanju svih navedenih informacija Vlada tražiti od skupštine saglasnost za kreditno zaduženje Budžeta Kantona za realizaciju pomenute aktivnosti.“ Nije prezentirana dokumentacija da su poduzete konkretne aktivnosti po naprijed navedenom Zaključku.

4.9 Događaji nakon datum bilansa

Prema raspoloživoj dokumentaciji 29.04.2013. godini Unicredit Banka dd. na ESCROW podračun doznačila je 5.197.998,54 KM, koja su 2002. godini data banci po ugovoru za kreditiranje razvojnih projekata iz sredstava ostvarenih u postupcima privatizacije. Sredstva nisu u momentu davanja evidentirana u knjigovodstvenim evidencijama Trezora.

Nakon obavljenog razgovora sa kontakt osobama u Kantonu sredstva će se evidentirati u knjigovodstvu u 2013. godini.

5. KOMENTAR

U ostavljenom roku za očitovanje na naš Nacrt izvještaja o obavljenoj reviziji finansijskih izvještaja Budžeta Unsko-sanskog kantona za 2012. godinu dostavljeno je samo očitovanje Ministarstva finansija akt broj: 04-14-6785-3/13 od 08.07.2013. godine. Navedeno je da je Nacrt proslijeđen budžetskim korisnicima radi dostavljanja komentara, ali isti nisu dali nikakve komentare na date nalaze. Ministarstvo finansija je navelo da će u cilju otklanjanja navedenih propusta i nepravilnosti postupiti u skladu sa datim preporukama Ureda za reviziju institucija u FBiH.

JU Univerzitet u Bihaću je naknadno dostavila komentar broj: 02-3809/2013 od 11.07.2013. godine na tačku 4.5.1 Izvještaja – plaće, naknade i doprinosi i 4.5.2 Izvještaja – izdaci za materijal i usluge. Iako je mimo roka dostavljen komentar, mi smo sa ga razmotrili i ugradili u Konačan Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja za 2012. godinu. Međutim, pojašnjena koja su data vezano za angažiranje nastavnika i saradnika i pored raspisivanja konkursa za angažman ne možemo prihvatiti. Dokumentacija kojom raspolažemo - objavljeni konkursi su za jednu akademsku godinu, a ne na neodređeno vrijeme, što se ponavlja duži vremenski period. Navedeno je utjecalo da se angažiraju stalni zaposleni preko norme i vanjski saradnici za izvođenje nastave.

**Rukovodilac Sektora za finansijsku
reviziju**

Ismeta Junuzović, dipl.oec.

Voda tima

Nidheta Mlivić, revizor za fin. reviziju, dipl.oec.

Član tima

Vildana Šahbegović, mlađi revizor za fin. reviziju, dipl.oec.